

ህዝባዊ ደሞክራሲ

ኣብ ከክልተ ወርሓ ዝሕተም ወግዓዊ ልሳን

ደሞክራሲያዊ ግንባር ኣድነት ኤርትራ

(ደግሓኤ)

ትሕዝቶ

- ርእሰ-ዓንቀጽ፡
- ህዝባዊ ቃልሲ ክዕወት፡ቅኑዕ ዕላማ፡ ብቑዕ መሪሕነትን ውደባን ክውንን ይህልዎ፡
- ሓርበኛዊ ተራ ሃይማኖታውያን መራሕቲ፡ ኣብ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ፡
- ሕቶ ዶብ መፍትሒ ክረክብ ዘለዎምበር፡ መናውሒ ስርዓተ-ጭቆና ክኸውን ኣይግባእን፡
- ካብ ህዝባዊ ተቓውሞ ተሞክሮ ሱዓንን ኣልጀርያን እንታይ ንመሃርን፡
- ናይ ኣንባብቲ ዓምዲ፡
 - > ቅልዕቲ መልእኽቲ ናብ ኣባላት፡ ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ፡ንኹሉ ምቅዋም ካብ ኩሉዩ ዘትርፍ
 - > ይኣክል ካበይ ናበይን፡

E-mail:- hidemocrasi@yahoo.com

ርእሰ-ዓንቀጽ

ህዝባዊ ቃልሲ ክዕወት-ቅነዕ ዕላማ፣ ብቼዕ መሪሕነትን ውደባን ክውንን ይህልዎ።

ጭቆናን ምዝመዛን ዝመረርም ህዝብታት፣ ኣንጻር ወጻዕቶም ተቓውሞ ክልዕሉ፣ ብዝተፈላለዩ መልክዕ ተወዲቦም ክቃለሱን ባህርያውን ውሁብን እዩ። ተቓሊሶም ብዘተኣማምን ክዕወቱ ክበቑዑ ድማ፣ ቅነዕ ዕላማ ምጭባጥ፣ ቅነዕ እስትራቴጅን ስልትን ምቕራጽ፣ ብቼዕ መሪሕነትን ውደብን ብምውናን ፈተውቶምን ጸላእቶምን ኣነጻሮም ብምቕማጥ ተወዲቦም ክቃለሱ ምስ ዝኸለሉ ጥራሕ እዩ። ካብዚ ወጻኢ ዝኾነ ህዝቢ ውጽዕ ስለ ዝኾነ፣ ብተወፋይነት ክቃለስ ስለ ዝደለዩን ዝተበገሰን ጥራሕ እዩም ዝጥቀሱ ዘለዉ ኣገደስቲ ናይ ቃልሲ ረጅሒታትን መሳርሒታትን ከይጨበጠን ከይወነንን፣ ክቃለስ እንተመሪጹን ነጠፉን ግን፣ ኣብ መስርሕ ቃልሲ ዘይተደላዩ መስዋእቲ ካብ ምኽፋል ሓሊፉ፣ ዝተፈላለዩ ዓበይቲ ዕንቅፋታት ከጋጥምዎን፣ ኣብ ጉዕዞ እናተዳኸመ፣ ክሳብ ዕላምኡ ሸትኡ ከይወቕዕ ዝፈሸለሉ ኩነታት ከጋጥም ይኸእል እዩ።

እቲ ክህልዎ ዝኸእል ጸቢብ ዕድል'ውን እንተኾነ፣ ከዕውቶ ዘበገሶ መሰረታዊ ዕላምኡ መሊኡ ሸትኡ ከይወቕዕ፣ ብመልክዕ ጽገና ዝግለጽ ግዝያዊ፣ ዘይመሰረታውን ዘይቀጻልን ዓወት ከረጋግጽ፣ ወይ ካል ኣብ መስርሕ ብዝኾነ ዝተወደበ ካልእ ሓይሊ ተመንዚዑ ናይ ምዕዋት ዕድሉ መሊኡ ክፈሸል / ክብርዕን/ ይኸእል እዩ። ስለዚ ዝኾነ ህዝባዊ ቃልሲ ክዕወት እንተዳኣ ኮይኑ፣ ክኸተሎ ዘለዎ ዓይነት ፖለቲካዊ ስርዓት፣ ቁጠባዊ፣ ማሕበራውን ባህላውን ዲፕሎማሲያውን ፖሊሲታት ኣነጻሩ ክቐርጽ፣ ነዚ ዕላማት'ቲ ኣብ ዓወት ክብጽሕ ዝኸእል፣ እስትራቴጅን ስልትን ክሕንጽጽ፣ ፈተውቱን ጸላእቱን ኣነጻሩ ክቐምጥ፣ ብቼዕ መሪሕነት ወኒኑ ተወዲቦ ክቃለስን እዩ ዝህልዎ። ካብዚ ወጻኢ ኩሎ-መዳያዊ ወጽዓ ዝፈጠሮ መሪር ናይ ቃልሲ ሕሰምን ስምዒትን ዝኣከሮ ውጽዕ ብምሓዝ፣ ብርሱን ናይ ቃልሲ ስምዒት እናተደፋእካ፣ ኣንጻር ጸላእካ ብተዋፋይነት ዝካየድ ናይ ቃልሲ ማዕበል፣ ክንዲ ዝኾነ ሰፊሕ ውጽዕ ይሳተፎ ብዘየገድስ፣ እናተላሓሓጸ ካብ ምፍቓል ሓሊፉ ብርግጽነት ዓወት ክጭበጥን ቀጻልነት ክህልዎን ዝካኣል ኣይኮነን።

ነዚ ታሪኻዊ ሓቂዚ ከረጋግጻልና ዝኸእል፣ ዝተነጻረ ዕላማን እስትራቴጅን ብቼዕ ፖለቲካዊ መሪሕነትን ድልዳል ውዳብን ከይሓዙን ከይወነኑን፣ ምስ ውጽዓት ወገኖም ኣድላዩ ዝምድና ከይመሰረቱ፣ ውጽዓት ብምጃኖም ጥራሕ ካብ ጭቆና ንምንጋፍ ክበሉ ህዝባዊ ናይ ቃልሲ ማዕበል ፈጠሮም፣ ኣንጻር ምልካውያን ስርዓታት ዝተቐለሱን ከቢድ መስዋእቲ ዝኸፈሉን፣ ግን ካል ቃልሲም ኣብ መስርሕ በርዒኑ ዝፈሸሎም፣ ኣብ ናይ ውጽዓት ቃልሲ መዝገብ ታሪኽ ተመዝጊቦም ተሞክሮ ኣቐሰሞም ዝሓለፉ ተሞኩሮታት ብዙሓት እዮም። ገለ ካብ ናይ ቀረባ ተሞክሮ ታሪኽ ንምጥቃስ ዝኣክል፣ ካብ ፪፬፩፩ ጀሚሩ “ብስም ጽድያ ዓረብ” ዝፍለጥ ኣብ ገለ ሃገራት ሰሜን ኣፍሪቃን ሃገራት ማእከላይ ምብራቕን ዝተራእዩ ናይ ህዝብታት ዓመጻዊ ማዕበላት ብምፍጣር ዝተኻየደ ቃልስን፣ ኣብ መስርሕ ዘጋጠምዎ ከበድቲ ዕንቅፋታትን ፍሸለትን ብሓፈሻ ብኣብነት ክጥቀስ ይካኣል እዩ።

እቲ ዝተላዕለ ህዝባዊ ዓመጻዊ ማዕበላት ናይ ቃልሲ፣ ብስምዒትን ድሌትን ዝድፋእ ስለ ዝነበረ፣ ኣብ ገሊኡ ሃገራት መለኸቲ መንግስታት ክፍርስ ዝኸኣለ ኮይኑ፣ ግን ካል መሰረታዊ ዕላምኡን ረብሕኡን ከየወወተ ብናይ ጽገና ሓይልታት ተጨውዮ ተረኽሞሎም ዝተረፈ፣ ገሊኡ ጨቆንቲ መንግስታት ንምውጋድ ዝገበሮ ማዕበላዊ ፈተነታት ከይተሳኸዐ ቀረብ ዝተረፈ፣ ገሊኡ ድማ ናይ ምዕዋት ርጉጽነት ርሒቐዎ፣ ገና ኣብ ተስፋ ዘይበሉ ድኹም ምንቅስቃስ ዝርከብ ዘሎ እዩ።

ብሓጻሩ እቲ “ብጽድያ ዓረብ” ዝፍለጥ ናይ ዝተፈላለዩ ውጽዓት ህዝብታት ህዝባዊ ማዕበላዊ ዓመጻት፣ ዝተነጻረ ዕላማታትን እስትራቴጅን ብምሓዝ፣ ብቼዕ መሪሕነት ብምውናን ብዝተወደበ መልክዕ ፈተውቱን ጸላእቱን ኣነጻሩ

ብምቕማጥ ምስ መሓዝቱ ውጹዓት ሓይልታት ዝምድና ብምፍጣር ክቃለስ ስለ ዘይከኣለ፡ ብኣንጻሩ ብስምዒትን ድሌትን ክቃለሱ ስለ ዝመረጹን ዝተቐረጹን፡ እቶም ዝተበገሱ ናይ ህዝብታት ዓመጻዊ ማዕበላት ዳርጋ ኩሎም ዝጭበጥ ፖለቲካዊ ፍራዖወት ከየረጋገጹ ኣብ ዝተፈላለዩ ግዜያትን ቦታታትን ብሓፈሻ በርዲኖም ዝተረፉ እዮም ክባሃል ዝከኣል እዩ። ዝተወሰኑ ካኣ ናይ ቃልሲ ረጃቢታትን መሳርሒታትን ስለ ዝበኾሮም ገና ኣብ ከቢድ ምልሕሓጽ ዝርከቡ ዘለዉ እዮም።

ካብዚ “ብጽድያ ዓረብ” ዝተሰምየ ናይ ዝተፈላለዩ ሃገራት ህዝብታት ዝፈሸለ ናይ ዓመጽ ተመኩሮ፡ ህዝብታትናን ተቐውምቲ ሓይልታትናን እንታይ ተመኩራኣዊ ትምህርቲ ኢና ክንቀስም እንክእል? ዝብል ኣገዳሲ ነጥቢ ክንርኢ እንክለና፡ ካብ ተሞኩሮ ናይዞም ህዝብታት እዚኦም ክንቀስሞ እንክእል ትምህርቲ፡ ኩሎም እቶም ንቃልስን ዓወትን ዝውስኑ ናይ ቃልሲ ረጃቢታትን መሳርሒታትን ብምልኣት ዘይወነኑዎምን ዘይተጠቐሙሎምን፡ ብምውናንን ብምጥቃምን ክንቃለስ ከም ዘለና ዘተሓሳስብ ትምህርቲ ኢና ክንቀስም እንክእል። እዚ ትምህርቲዚ ድማ ምስ ሕሉፍን ህልዉን ኩነታት ናይ ደምበ ተቐውሞና እናኣዛመድና፡ ዝነበርዎን ዘለውዎን ድክመታትን ሓያል ጎኑን ብምግምጋም፡ ካብ ዝፈሸሉ ናይ ካልኣት ሃገራት ህዝባዊ ናዕብታትን ተሞኩሮናን ትምህርቲ ብምውሳድ ክንጥቀመሉ ምስ እንበቅዕ እዩ ተቐውሞሂ ሓይልና ኣወሃሂድናን ኣዋዲድናን ክንቃልስን፡ ናብ ዝጭበጥ ህዝባዊ ዓወት ክንበጽሕን እንክእል።

ካብዚ ታሪኻዊ ሓቂዚ ተበጊስና፡ እቲ ኣብ ዝሓለፉ ሓዲት ዓመታት፡ ብስም “ናይ ህዝቢ ምንቅስቃስ” ነብሱ እናገለጸ፡ ምስ ተቐውምቲ ፖለቲካዊ ውድባት ኣብ ክንዲ ዝምድና ብምግባር ሓቢሩን ተደጋፋን ምቅላስ፡ ብኣንጻሩ ከም ድክማትን ዝፈሸላን ገይሩ ብምርኣይ ሸለል ብምባል፣ ኣብ ወጻኢ ሃገራት ናይ ህዝቢ መሪሕነት ክምረጽ ብምግባር፡ ንምልካዊ ስርዓት ህግደፍ ክውገድ ከም ዝከኣል እናገለጸ፡ ድሕሪ ምውጋዱ ድማ ፖለቲካዊ ውድባት /ሰልፍታት/ ተወዳዲረን ፖለቲካዊ ስልጣን ከጭብጣሉ ዝክእላ ባይታ ክምድምድ ምዃኑ ዘይጭበጥ ተስፋ እናገለጸ ዝነጥፍ ዝነበረ ናይ ዝተወሰኑ ኣካላት ሕብረተ-ሰብና ዘይውዱብ ምንቅስቃስ ተራእዩ ነይሩ እዩ።

ይኹን-ምበር፡ እዚ ምንቅስቃስዚ ዝተነጻረ ዕላማ፡ ስልትን እስትራቴጂን፡ ብቐዕ መሪሕነትን ወድብን ብምሓዝ፡ ፈተውቲን ጸላእቲን ብምንጻር፡ ምስ መቐጻጸብቲ ዝኾኑ ሓይልታት ተወሃሂዱን ተሓባቢሩን ክቃለስ ስለ ዘይመረጸን ዘይከኣለን፡ እቲ ብስምዒትን ድሌትን ዘበገሶ ምንቅስቃስ፡ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናተዳኸመ ዝመጸን ከም ዘይውዱብ ምንቅስቃስ መጠን ዝፈሸለ እዩ ክበሃል ዝከኣል እዩ። ስለዚ እዚ ኣካል ናይ ደምበ ተቐውሞና ዝኸነ ተሞክሮዚ፡ ካብቶም ናይ ካልኣት ህዝብታት ተሞኩሮታት ዝቐረበን ዝበለጸን መሃራይ ተሞኩሮ ስለ ዘቐሰም፡ ከም ኣካል ኣምሳል ድክመታት ናይ ደምበ ተቐውሞና ጌርና ብምውሳድ፡ ብልቢ ክንማሃረሉን ክንጥቀመሉን ዝግባእና ናይ ቃልሲ ጸጋን መሳርሕን እዩ።

እዚ ክምዚ ኢሉ እንክሎ ኣብዚ ግዜዚ ካብቲ ኣረሚናዊ ስርዓት ህግደፍ ኣብ ልዕሊ ህዝብታትና ዘካይዶ ዘሎ ኩሎ-መዳያዊ መሪር ጭቆናን ምዝመዛን፡ ህልቂትን ዕንወትን ሕሰምን፡ ወድዕነት ዝፈጠሮ፡ ሰፊሕ ክፋል ናይ ህዝብታትና ዘበገሶ ህዝባዊ ናይ ቃልሲ ማዕበል ተፈጠሩ ብስፍሓት ክነጥፍ ይረኣ ኣሎ እዩ። እዚ ብህዝባዊ ማዕበል ዝፍለጥ ንጥፈታትዚ፡ “ይኣክል!”፡ “ምልኪ ይልገስ ፍትሒ ይገገስ” ዝብሉ ወድዓውያን ጭርሖታት እናስመዐ ዝነጥፍ ዘሎ ምንቅስቃስ፡ ደምበ ተቐውሞና ተወሳኺ ሓይሊ ረኺቡ መጠናዊ ስፍሓትን ዕቤትን እናርኣዩ፡ ብኡ መጠን ልዑል ናይ ተቐውሞ ድምጺ ከስምዕ ብሓደ ገጽ፣ በቲ ካልእ ገጽ ድማ፡ ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ ብፍርሕን ራዕድን ክወሓጥ፡ ከም ስርዓት ዝሕዞን ዝጭብጦን ስኢኑ፡ ናብ ደንበርበር ምባል ክኣቲ ኣብ ምግባር ኣወንታዊ ተርኡ ዝጻወት ዘሎ ናይ ህዝቢ ምንቅስቃስ ዩ።

ዝዘባዊ ናይ ቃልሲ ማዕበልዚ፡ ኣብ ህዝባዊ ቃልስና ብስፍሓት ክዋሳኑን ናይ ቃልሲ ተርኡ ክጻወት ዘክእሎን ዘሎ ተወሳኺ እዩናዊ ወድዓዊ ኩነታት፡ እቲ ግልጽነትን ተኣማንነትን ዝጐደሎ ኣሰካፊ መስርሕ ዘተ-ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ካኣ መንግስቲ ህግደፍ ኣብ ናይ ህዝብታትናን ሃገርናን ነጻነትን ልዑላውነትን ቀጻልነቶምን ኣመልኪቲ ዝሀበም መግለጺታትን ኣካይዳን ኣብ ስግኣትን ምጥርጣርን ዘእቲ ብምዃኑ ናይ ኣደባባይ ምስጢር እዩ። እዚ ሓደገኛን ኣሰካፍን ተርእዮዚ በቲ ካልእ ገጽ፡ ህዝብታትናን ተቐውምቲ ኣካላቶምን፡ ህዝብን

ሃገርን ንምድሓን ዘካይድዎ ዘለዉ ቃልሲ መሳርያም ኣወሃሂዶም ብናህሪ ንክቃለሱ፡ ብወድዕነቱ ምቹእ ናይ ቃልሲ ባይታ ዝፈጥር ዘሎ ኣጋጣሚ'ውን እዩ። ስለ ዝኾነ ነዚ ወድዕነትዚ እናመዝመዝና ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ ኣብ ዝሓጸረ ግዜ ንምውጋድ ክንጥቀመሉዮ ዝህልወና።

እዚ ብህዝባዊ ማዕበል ዝስመ ምንቅስቃስዚ፡ ዝተፈላለዩ ኣካላት ሕብረተ-ሰብና ማለት፡ ዝተፈላለዩ እምነታትን ፖለቲካዊ ድሕረ-ባይታን ዘለዎም፣ ደገፍትን ኣባላትን ህግደፍ ዝነበሩ ነቲ ስርዓት ዝነጸጉ ከይተረፉ ብኣባልነት ዝሓቆፈ፡ ሃገራዊ ነጻነትን ልዑላውነትን ንምርግጋጽ ጠጠው ዝበለ ምንቅስቃስ ስለ ዝኾነ፡ ናይ ቃልሲ ተርኡ ኣወንታዊ፡ ተደላነቱ ድማ ዕዙዝ ከም ዝኾነ ዘየካትዕ ጉዳይ እዩ። ስለ ዝኾነ እዚ ህዝባዊ ምንቅስቃስዚ፡ ብሓሳብን ብግብርን ክድገፍ ዘለዎን፡ ብናይ ሓቢርካ ኣንጻር ህግደፍ ምቅላስ ሓባራዊ ናይ ቃልሲ እምነታትን መደባትን ክጠናኸር ዘለዎን ዝግበእን ናይ ህዝባዊ ቃልሲና ሃብቲ'ውን እዩ።

እዚ ህዝባዊ ምንቅስቃስዚ መ/ህግደፍ ኣብ ልዕሊ ሃገርናን ህዝብታትናን ዘካይዶ ዘሎ ጭቆና፡ ህልቂትን ዕንወትን ምጥላዓትን ካብ ዝፈጠሮ ምረት ተበጊሱ ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ ብቃልሲ ንምውጋድ ምብጋሱ ብኣወንታ ዝረእን ዝድገፍን ኮይኑ፡ ዝተነጸረ ፖለቲካዊ ዕላማን፡ ስልትን እስትራቴጂን ከይቀረጸ፡ ብቐፅ ፖለቲካዊ መሪሕነትን ድልዳል ውድብን ክይወነን፡ ምስ መቓልስቱ ዝኾነ ተቓዋሚቲ ሓይልታት ከህልዎ ዝግባእ ኣፍልጦን ዝምድናን ተመሓዘዩ ናይ ምቅላስ ቅርቡነትን ከየነጸረ ይነጥፍ ብምህላው፡ መሰረታዊ ናይ ቃልሲ መሳርሒታትን ረጅሒታትን ብኩራትን ጉድለታትን ኣለዎ እዩ። እዞም ጎደሎታትን ድኽምታትን እዚ ኣቶም ከይተማልኡን ከይተወገዱን፡ ውጽዕ ስለ ዝኾነ፡ ጸላኢኡ ስለ ዝፈለጠን፡ ክቃለስ ስለ ዝወሰነን ቃልሲ ስለ ዝጀመረን ጥራሕ፡ እዞም ንቃልስን ዓወትን ወሰንቲ ዝኾኑ ናይ ቃልሲ ረጅሒታት ከየማለኡን ከይወነንን፡ ምስ መቓልስቱ ምሕዝነት ከይፈጠረን ተቓሊሱ ናይ ምዕዋት ብቐፅነቱ ከየረጋገጸን፡ ህዝባዊ ቃልሲና ኣብ ምዕዋት ዝልል ተርኡ ክጸወት ብፍጹም ዘይካኣል እዩ።

እዚ ንሁር ናይ ህዝብታትና ምንቅስቃስዚ፡ ከም ዘለዎ ናይ ቃልሲ ረጅሒታትን መሳርሒታትን ብምልኣት ከይወነን ብድሌትን ስምዒትን እናተደፍኦ ክቃለስ እንተመሪጹን እንተቐጸሉሉን እምበኣር፡ ንድልዮ ኣይንድለዮ ብዘየገድስ፡ እቶም ልዕል ክብል ዝተጠቐሱ ኣብ ልዕሊ ብግብ-እ ከይተወደቡ ብስምዒት ክቃለሱ ዝፈተኑ ናይ ዝተፈላለዩ ህዝብታት ማዕበላዊ ዓመጽን፡ ኣብ ቀረባ ግዜ ኣብ ደምበ ተቓዋሚና ዝተፈተነ ምንቅስቃስን፡ ዘጋጠሙ ናይ ውድቀትን ፍሽለትን ተመኩርታት ከጋጥምዎ ከም ዝኸለሉ ዘጠራጥር ጉዳይ ኣይኮነን።

ስለዚ እዚ ኣብ ምንጥጣፍ ዝርከብ ዘሎ ናይ ህዝብና ማዕበላዊ ንጥፈታትዚ፡ ኣብ ጠቐሚ ህዝባዊ ቃልሲና ክውዕልን ንክዕወት ኣስተዋጽኦ ክጸወትን እንተዳኣ ኮይኑ፡ እቶም ዝበኸሩዎን ዘየማለኡምን መሰረታውያን ናይ ቃልሲ ረጅሒታት ብምውናን ምስ መቓልስቱ ተዛሚዱን ተደጋጊፉን ክቃለስ እንተዘይክኢሉ፡ ኣብ መሰርሕ ቃልሲ ዓበይቲ ዕንቅፋታት ካብ ምግጣም ሓለፎም፡ ልክዕ ከምቶም ንጹር ናይ ቀረባን ርሑቕን ዕላማን፡ ስልትን እስትራቴጂን፡ ብቐፅ መሪሕነትን መቃለሲ ድልዳል ውዳበን ከይቀረጹን ከይወነኑን፡ ምስ መቓልስቶም ንጹር ዝምድና ከይፈጠሩ ተነጻሎም ክቃለሱ ዝፈተኑ፡ ናይ ቀረባን ርሑቕን ናይ ህዝብታት ናይ ቃልሲ ማዕበላት፡ ቃልሱ ብዝኾነ ዝተወደበ ዘይደሞክረስዮዊ ሓይሊ ክጭው፡ ወይ ድማ ብናይ ገዛእ ርእሱ ሕመቕን ጸገማትን፡ ናይ ምድኻም፡ ምብርዓንን ምፍሻልን ሓደጋ ከጋጥሞ ይኸኢል እዩ።

ስለዚ እዚ ናይ ህዝብና ማዕበላዊ ናይ ቃልሲ ንጥፈታትዚ ካብ ናይ ምድኻማትን ፍሽለትን ሓደጋታት ድሒኑ፡ ተጠናኸሩ ብቐፅ መሳርሒ ናይ ህዝባዊ ቃልሲና ኮይኑ ክቃለስ ንክበቅዕ፡ ዕላምኡ ኣነጻሩ ብምቐማጥ፡ ስልትን እስትራቴጂን ክቐርጽን ብቐፅ መሪሕነትን ወድብን ብምውናን፡ ውድባዊ ነጻነቱ ኣረጋገጹ ምስ ዝተፈላለዩ ተቓዋሚቲ ኣካላት ዝምድና ብምፍጣር፡ ተወሃሂዱን ተደጋጊፉን ኣንጻር ናይ ሓባር ጸላኢ /ህግደፍ/ ክቃለስ ንክበቅዕ ቀዳምነት ሂሱ ነበሱ ንምብቃዕ ክቃለስን ክረባረብን እዩ ዝግባእ።

ብተወሳኸ፡ ተቓዋሚቲ ኣባላት ደምበ ተቓዋሚና፡ ፖለቲካዊ ውድባትን ሰቪክ ማሕበራትን ካልኣት ኣካላት ሕብረተ-ሰብናን'ውን እንተኾነ፡ ሓይሊ ሰውራና ሓይሉን ተወሃሂዱን ኣንጻር ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ ክቃለስ ንክበቅዕ፡ ካብ ኣማዕድዮም ምጥማት፡ ዘይተደለይቲ ነጻጻልን ዓንቀፍትን ተግባራት ኣንጻርዚ ምንቅስቃስ ምክያድ

ተቆጣጣሪዎች፡ እዚ ህዝባዊ ማዕበላዊ ንጥፈታት ዘከሙ ጭቡጥ ሃብቲ ናይ ህዝብታትናን ህዝባዊ ቃልስናን ወሲዶም ዝገድልዎ ናይ ቃልሲ ረጃቢታትን መሳርሒታትን፡ ኣማሊኡ ሓቢሩን ተሓባሩን ክቃለስ፡ ህዝብን ሃገርን ካብ ውድቀትን ምብትታንን ኣብ ምድሓንን፡ ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ ኣብ ምውጋድን፡ ኣብ መጻኢት ኤርትራ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ኣብ ምትእትታው ናይ ቃልሲ ተርኡ ክጸወት ንክክእል ካብኣቶም ዝጥለብ ኩሉ-መዳያዊ ናይ ቃልሲ ደገፋትን ምትሕብባርን ክገብርሉ ታሪኻዊ ናይ ቃልሲ ግቡኣምን ሓላፍነቶምን እዩ።

ስለ ዝኾነ፡ እዚ ኣብዚ ግዜ ዚ ረኽብናዮ ዘለና ተወሳኺ ህዝባዊ ናይ ቃልሲ ማዕበል፡ ንካልኣይ ግዜ ከየምልጠና ጸገሙ ክፈትሕ እናሓገዘና፡ ካብ ገዛዚያም ክጥቀምሉ ዝደልዩን ዝክእሉን ዘይሓላፍነታውያን ኣካላት ክፈጥርሉ ዝክእሉ ተጽዕኖን ጸገማትን እናተኻላኸልና፡ ህዝባዊ ቃልሲ ክዕወት፡ ቅኑዕ ዕላማ፡ ብቐጥታ መሪሕነትን ውደባን ክውንን ምስ ዝክእል ስለ ዝኾነ፡ እዚ ህዝባዊ ማዕበል ዝገድልዎ ናይ ቃልሲ ረጃቢታት ኣማሊኡ ተጠናኺሩ መወቲ ህዝባዊ ሓርነታዊ ቃልስና ክንጥቀመሉ ክንረባረብ እዩ ዝህልወና።

ሓርበኛዊ ተራ ሃይማኖታውያን መራሕቲ፡ ኣብ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ፡

ሃይማኖታውን ትካላት ናይ ክርስትና ይኹኑ ናይ ምስልምና ኣብ መላእ ዓለም፡ ብዘይካ ውሑዳት ኣኸረርቲ ብስም ሃይማኖት እናሸቀጡ ግፍዒታት ዝፍጽሙ ከም ኣይኤስን /Isis/ ኣልቃይዳን ዝኣመሰሉ እንተዘይኮይኑ፡ ደቂ-ሰባት ከም ፍጡራት መጠን ተፈጥራዊ ሰብኣዊ መሰሎም ተኸቢሩሎም ኣብ ኩሉ ዝክበርሉ ከባቢ፡ ሃገር ብሰላም ተኸባቢሮምን ተሓጋጊዞምን ክነብሩ እዮም ዘስተምህሩን ዝጽልዩን። ምንጩ ናይዚ ኣስተምህሮታት ዘካኑ፡ ቅዱሳን መጽሓፍቲ ክርስትና መጽሓፍ ቀዱስ፡ እስላም ካኣ ናይ ቁርኣን መጻሕፍቲ እምነት መሰረት ብምግባር ምእመናን ነቲ ዝወሃብ ሰብኻ ወይ ኣስተምህሮ ኣብ ተግባር ከውዕልዎን ዕለታዊ ናይ ሂወቶም መምርሒ ገይሮም ከዘውትርዎን ዝእዝዙን ዘስተምህሩን።

ገዛእቲ ስርዓታት ኣብ ልዕሊ እቲ ዝመርሖ ህዝቦም ይኹን፡ ብሓይሊ ኅቢጦም ዝገዝእዎም ህዝብታት፡ ናይ ጭቆና ኣርዕዮም ዘርገሑም፡ ብምሒር ምዝመዛን ዓፈናን ብርስትን ኣብ ዘሳቕዩሉ ብዙሓት ሃይማኖታውያን መራሕቲ ነዚ ኢሰብኣዊ ተግባራት ዓው ኢሎም ክኹንዎ ዝግደድሉ ኩነታት ክበጽሑን ንማእሰርትን ማእደርን ሞትን ሂወቶም ኣሕሊፎም ዝሰውኡን ወሑዳት ኣይኮኑን። ሃይማኖታውያን መራሕቲ ኣብ ሕብረተ-ሰባዎም ዝበጽሖ ግፍዕታት፡ ምቕዋም ጥራሕ ዘየኮነስ ንባዕለን እተን ሃይማኖታዊ ትካላት ውሽጣዊ ምምሕዳራዊ ነጻነተን ሓልዮን ከይኮነን ከየስተምህሩን፡ እቲ ጨቓኒ ስርዓት ኢድ-ብምእትታው ግህሰታት ኣብ ዝፍጽመሉ ብትብዓት ምቕዋምን፡ መሰል ሃይማኖታት ክሕሎ ዝገብርዎ ቃልሲ'ውን ሓደ ኣካልን ኣምሳልን ናይቲ ውጽዕ ሕብረተ-ሰብ ንሓርነቱ ዝገብሮ ቃልሲ እዩ።

ባዕዳውያን ገዛእቲ ስርዓታት ኣብ ልዕሊ እቲ ጭቆን ህዝቢ ዘውርድዎ ግፍዕታት፡ ደቂ-ዓዲ ሃገራውያን ዜጋታት ካብ ናይ ገዛእ-ርእሶም ሃገራዊ ጸጋታት ሰሪሖም ብጸገ-ረሃጸም ንነብሶምን ንስድራ-ቤቶምን ክዕንግሉን ዕለታዊ መነባብሮኦም ክመርሑ ኣብ ዘይካኣልሉ ብሕሉፍ ብዝበዛ ብድሕረትን ድኽነትን ኣብ ዝሳቕዩሉ ይኹን፡ ካብዚ ሓሊፎም ፋሺስታውያን ገዛእቲ ቆልዓ-ሰበይትን ሽማግሌን መራሕቲ ሃይማኖትን ከይበሉ ብኣልማማ ብሓውን ዓረርን ባርባራዊ ግፍዕታት ኣብ ዝፍጽምሉ ህዝብታት ተገዲዶም ክስደዱ ኣብ ዘኾንሉ ግዜ፡ መራሕቲ ሃይማኖት ነቲ ስርዓት ካብ ምኽኛናን ሓሊፎም፡ ኣብ ዝካየዱ ሃገራዊ ሓርነታዊ ቃልስታት ተሰሊፎም ዝቃለሱ'ውን ኣብ ታሪኽ ሓርነታዊ ሰውራታት ዓለም ይኹን፡ ኣብ ታሪኽ ሓርነታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ተራእዮም እዮም።

ኣብ መእተዊ ጽሑፍና እዚ ካብ በልና፡ ሓርበኛዊ ተራ ሃይማኖታውን መራሕቲ ኣብ ሕሉፍ ተሞክሮ ሃገራዊ ሓርነታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ይኹን ኣብ ሕጂ ጸረ-ህዝቢ ስርዓት ህግደፍ ዝካየድ ዘሎ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ እንታይ መስል፡ ካብቶም ብዙሓት ዝተወሰኑ ኣብነታት ብምጥቃስ ምርኣዮም ኣገዳሲ እዩ። ሓርበኛዊ ግደ መራሕቲ ሃይማኖት ፍሉይ ትኩረት ሂብና ክንርእዮ ካብ ዝገብር ምኽንያት ሓደ፡ ሃይማኖታውያን መራሕቲ

መንፈሳውያን መራሕቲ ይኹኑምበር ካብ ነዊሕ ዘመናት ኣትሒዙ ሃይማኖት ክርስትና ይኹን እስልምና ኣብ ሃገርና ክእመን ካብ ዝጀመረሉ ጊዜ ኣትሒዙ ናይ ገዛእ ርእሰን ውሽጣዊ ምሕደራ ዘለወን ሃይማኖታዊ ትካላት ከም ምኻንን መጠን፣ መራሕተን ኣብ ምእመናን ነፍሱ-ወከፍ ተኸተልተን ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ኣብቲ ካልእ ሕብረተ-ሰብውን ዘዕርፍዎ ጽልዋ ኣቃሊልካ ዘይረእ ብምኻን እዩ።

ሃማኖታዊ ትካላት ከምዚ ዝኣመሰለ ናይ ገዛእ-ርእሰን ውሽጣዊ ናጽነትን ምሕደራን ዘለወን ይኹኑምበር፣ ብባዕዳዎያን ገዛእቲ ይኹን ብናይ ደቂ-ዓዲ ዘቤታዊ መግዛእቲ፣ ኣብቲ ሕብረተ-ሰብ ዝበጽሕ ወጽዓ ብቀጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ ንዐአንውን ከይተንከፈ ክኣልፍ ኣይክእልን እዩ። ምክንያቱ እቶም ገዛእቲ ስርዓታት ዕድመ ስልጣኖም ከናውሑ ክብሉ፣ ነቲ ሃይማኖታዊ ትካላት ነጻ ኮይኑ ነቲ ሕብረተ-ሰብ ከየገልግል መሳርሒኦም ክገብርዎ ኣብ ትሕቲ ቁጽጽርም ሰጥ-ለበጥ ኢሉ ክኸይድ፣ እቲ ኣማኒ ናይተን ዝተፈላለዩ ሃማኖታት ኣንጻር ስርኣቶም ከየለዓዕልዎ ብምስጋእ ጨቕኖም ብምሓዝ ነቲ ሕብረተ-ሰብ ዝህበዎ ማሕበራዊ ኣገልግሎት ብምእጋድ ይጭቁንዎምን ንብረቶም ብኣይሊ ይወርስዎምን። ካብዚ ሓሊፎም ነቲ ኣብያተ-ክርስትያናትን መሳገድን መሳርሒ ናይ ተቓውሞ እዩ ብምባል ኣብኡ ክጽልዩ ዝእከቡ ምእመናንን ኣብኡ ዝዕቆቡ ካልኣት ክፍልታት ሕብረተ-ሰብን ብኣውን ዓረርን የቃጽልዎን የዕንውዎን።

ስርዓት ሃይለስላሴ ብልዕሉ-ሓያል ኣሚሪካ ተደጊፉ ንኤርትራ ንቢጡ ኣካል ግዝኣት ኢትዮጵያ ምስ ገበራ፣ ኣብ ኤርትራ ነዚ ዝቃወም ብሰላማዊ ሰልፍታት ይኹን ናይ ምንቅስቃስ ሓርነት ኤርትራ /ሓረካ/ ማሕበር ሸውዓተ ሚስጢራዊ ውዳበታት ኣብ ዝካየዱሉ ዝነበረ መድረኽ ቃልሲ፣ ዝተፈላለዩ ሃይማኖታውያን መራሕቲ ከከም ኩነታት ናይቲ መድረኽቲ፣ ናይ እምነት ትካላቶም ሽፋን ተጠቐሞም፣ ምስቲ ኩሉ ናይ ኢትዮጵያ ፖለቲካውን ሃይማኖታውን ሸርሕታት ከይተንበርከኹ፣ ካብ ላዕለዎት መራሕቲ ሃይማኖት ሸካትን ኣውቃፍን ናይ ኣብያተ ቤት-ፍርዲ ቃዲታትን፣ ናይ ክርስትያን መራሕቲ ሃይማኖትን ከይተረፈ ተቓውመኦም እናስምዑ፣ ነቲ ቃልሲ እናተባብዑ ብሚስጢራዊ መንገዲ እናተወደቡ ዝቃሉሱን ዘቃልሱን ነይሮም እዮም።

ብረታዊ ተጋድሎ ኣብ ኤርትራ ምስ ተጀመረ ካኣ፣ ዝተፈላለዩ ሃይማኖታውያን መራሕቲ ነቲ ዕጥቃዊ ቃልሲ ብምድጋፍ ሃይማኖታዊ ሽፋን ተጠቐሞም ነቲ ሰውራ ብኣበሬታ ይኹን ብስንቅን ዕጥቅን ክድልድል ተረኣም ዝተጸወቱ ነይሮም እዮም። እዚ ምድግጋፋትዚ እቲ ቃልሲ ክሳብ ዝለዓለ ብርኪ በጺሑ ኣብ መላእ ሃገር መቓልሑ ተዘርጊሑ ብክልቲኦም ውድባት ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራን ህዝባዊ ሓይልታት ሓርነት ኤርትራ ድሒሩ /ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ/ ዝሰፍሐ ገጠራት ኤርትራ ኣብ ዝተቐጸጸርሉ ጊዜ ከከም ኩነታቶም ዘፍቅደሎም ፖለቲካዊ፣ ማተርላውን ሞራላውን ምድግጋፋቶም ብቅሉዕን ትሕተ-ባይታን ቀጸሊ እዩ ነይሩ።

ስርዓት ሃይለስላሴ ዕጥቃዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ምስቲ ኩሉ ውሽጣዊ ጸገማቱ ካብ ጊዜ ናብ ጊዜ እናዓበዩ ኣብ ዝመጸሉ ብ1966-1967 ብዙሓት ዓድታት ገጠራት ኤርትራ ከቃጽለንን ንብረቶም ክዘምትን ጥራቶም ከብርስን ኣብ ዝገበረሉ ኩነታት፣ ብዙሕ ህዝቢ ንሱዓን ክስደድ ኮይኑ እዩ። ብድሕሪዚውን ኣብ 1970 ኣብ ኤርትራ ቀንዲ መጋበርያ ስርዓት ሃይለስላሴ ዝነበረ ተሸመ እርገቱ ዝተባህለ ጀነራል፣ ኣብ መንገዲ ኣስመራ-ከረን ብተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ /ጀብሃ/ ኣብ ዝተቐተለሉ ጊዜ ህጹጽ ኣዋጅ ኣዊጀም ብዙሓት ዓድታት ብጃምላዊ ህልቂት ኣባዲሞመን እዮም። እዚ ኩሉ ግፍዕታት ኣብ ልዕሊ ህዝብታት ኤርትራ ክፍጸም እንከሎ፣ ሃይማኖታውያን መራሕቲ ኢዶምን እግሮምን ኣጣሚሮም ሰቕ ኢሎም ኣይተመልከቱን።ገለ ካብ ኣብነታውያን መራሕቲ ሃይማኖት ከም ኣብነት ንምጥቃስ ዝኣክል፣ ናይ ካቶሊካዊት ቤተ-ክርስትያን ኣቡን ኣብ ኤርትራ ኣቡነ-ኣብራሃ ፍራንሳዊ ኣብ ዝገበርዎ ሰባኻታት፣ ነዚ ከምዚ ዝኣመሰለ ግፍዕታት ብድፍረት ካብ ዝወገዝዎን ዝተቓወምዎን ተባዕ ሓርበኛ ኣቡን እዮም ነይሮም።

ሓደ ኣብነት ካብ ተግባራቶም ንምጥቃስ ዝኣክል፣ ኣብ ንግደት በዓል ቅዱስ-ሚካኤል ከረን ልዕሊ 2000 ዝኸውን ህዝቢ ብዙሓት ምእመናን ሰቡ-ስልጣናት ስርዓት ሃይለስላሴን እንክላይ ብዙሓት ናይ ጦር-ሰራዊት መኰናናት ኣብ ዝተረኸቡሉ፣ ጦር-ሰራዊት ኣብ ዝተፈላለዩ ኣውራጃታት ኤርትራ ህጻናትን ኣዴታትን ከይተረፈ ዝፈጸምዎ ባርባራዊ ግፍዕታት ብኣፈሻ፣ ብቀረባ ካኣ ኣብ ከባቢ ከተማ ከረን ዝርከባ ዓድታት፣ ዑና፣ በሰክዲራ ፈርሔን

ዝፈጸሙዎ ግፍዕታት ብድፍረት ኮኒኖም፣ ናይዚ ገበናትዚ ተሓታቲ መንግስቲ ኢትዮጵያ እዩ ኢሎም ዝሰበኹ ሃይማኖታዊ መራሕ እዮም ነይሮም።

ብተመሳሳሊ ድሕሪ መቐተልቲ ጀነራል ተሸመ እርገቱ ብ1971 ኣብ ከባቢ ዓዲ ተከሌዛን ኣብ እትርከብ ዓዲ፣ ዓዲ ባዓል ኣዲሕያ ከብዕል ካብ ኩሉ ከባታት ኣብ ዝተኣከበሉ ህዝቢ፣ ናይቲ ዓዲ ሸኽ ኢብራሂም ሳልሕ ንሰላ ክትኣኻኸቡ ኣብ ዝኣዘነሉ፣ ጦር ሰራዊት ካብ ነዊሕ ጊዜ ኣትሒዞም ናይቲ ከባቢ ህዝቢ ኣብ ሓደ ቦታ ክተኣኻኸበሎም ዝጸበይዎ ጽቡቕ ኣጋጣሚ ገይሮም ዝሓዘዎ ዕለት ብምንባሩ፣ ኣብ ልዕሊ እቲ ንጹህ ህዝቢ ኣብ ምስጋድ እናሃለዉ ብጥይት ረሽሪሾም ቀተልዎም። ብኣጋጣሚ ሸኽ ኢብራሂም ብከቢድ ቆሲሎም ከይሞቱ ጸንሖም። ሸኽ ኢብራሂም ነዞም ባርባራውያን ረሽንቲ ኩሉ ዘጋጠሞም መውጋእቲ ድምብርጽ ከይበሎም ዓው ኢሎም ካብ ዝኾነኑዎምን ብጅግንነት ካብ ዝተሰውኡን መራሕቲ ሓደ እዮም።

ታሪኽ ሸኽ ኢብራሂም ካኣ ከም ኣባ ኣብርሃ ፍረንሳዊን ካልኣት ጀጋኑ መራሕቲ ሃይማኖትን ታሪኽም ንዘለኣለም እናተዘከረ ዝነበር ቅያ ሰራሖም ዝሓለፉ ሓርበኛታት እዮም። እዚኦም ከም ኣብነት ጠቐስና ዳኣምበር ብዙሓት ከምኣም ዝኣመሰሉ ጀጋኑ መራሕቲ ሃይማኖታት ምእንቲ ሃይማኖታዊ እምነቶምን ክብሪ መንነት ሃገሮምን ሓርነት ህዝቦምን ክብሉ ኣብ ዝተፈላለዩ ከባቢታት ናይ ሃገርና ዝተሰውኡ ውሑዳት ኣይኮኑን። ስርዓት ሃይለሰላሰ ወዲቕ ስርዓት ደርግ ብዓፋኝ ጉጅለታትን ናይ ጥፍኣት ወፍርታትን ብዙሕ ህዝብን ንብረትን ጥሪትን ኤርትራ በሪሱ፤ ካብ ከተማታትን ገጠራትን ኤርትራ ብብዝሒ ክስደድውን ተገዲዱ እዩ።

ብ1974 ደርግ ኣብ ስልጣን ኣብ ዝመጸሉ ጊዜ ገድሊ ኤርትራ ካብ ኮናት ሕድሕድ ዘይተናገፈሉ ወቕቲ እዩ ነይሩ። ብሓይሊ ሚዛኑ ግን ናብ ከበሳታት ኤርትራ ዝደየበሉ ኮይኑ እቲ ኮናት ሕድሕድውን ናብኡ ተሰጋጊሩ ከቢድ ኮናት ኣብ ዓድታት ወኪ-ዛግር ተኻይዱ። እዚ ክሳብ ብከበድቲ መሳርያታት ዝተሰነዩ ኮናት እዚ፣ መቐጠሉ ክሳብ ንክተማ ኣስመራ ዝጸለው፡ ፈታውን ጸላእን ዝፈለጠ ኮይኑ፣ ፈታዊ ዝንሃሉ ጸላኢ ካኣ ዝተሓገሰሉ ይኹን ዳኣምበር፣ ሓዲሽ መንግስቲ ኢትዮጵያን ስርዓት ደርግን ክሳብ ዝዳሎ ጊዜ ክሸምት “ናይ ኤርትራ ጉዳይ ብሰላማዊ መንገዲ ክፈትሖ እዩ” ይብል ስለ ዝነበረ፣ ካህናት ዝርከቡዎ ሸማግሌታት ነዚ ኣጋጣሚታትዚ ተጠቐሞም ንክልቲኦም ኣሕዋት ተቐላብቲ ከተዓርቑ ብዙሕ ላዕልን ታሕትን ኢሎም እዮም።

እዚ ጸዕርታትዚ ድማ ምስቲ ድሒሩ ካብ ተጋደልቲ ናይ ክልቲኡ ውድባት እቲ ኮናት ሕድሕድ ጠጠው ክብል ዝገበርዎ ድፍኢት ተደሚሩ፣ እቲ ኮናት ሕድሕድ ጠጠው ክብል ኣገዳሲ ኣስተዋጽኦ ገይሮም። ካብቶም ካብ ኣስመራ ንሸምግልና ዝመላለሱ ዝነበሩ መራሕቲ ሃይማኖት ሓደ ኣባ ፍስሃጽዮን ዝተባህሉ ናይ ካቶሊካዊት ቤተ-ክርስትያን ካህን ከይተሓለሉ ብዙሕ ዝጸገሩን ዝተመላለሱን ምንባርም ዝፍለጥዩ።

ባርባራዊ ግፍዕታት ስርዓት ደርግ ኣብ ልዕሊ ውጽዕ ህዝቢ ኤርትራ እናጸዓቐ ኣብ ዝኸደሉ፣ ምሕያል ሃገራዊ ሓርነታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ኣማራጺ ዘይብሉ ምኻኑ ብምውሳድ፣ ሃማኖታውያን መራሕቲ ኣብ ውሽጢ እቲ ስርዓት ኮይኖም ተቐውሞታቶም ብወግዲ ዘሰምዕሉ፣ ኣብ ቤት-ማእሰርቲ ክሳቐዩ ዝኾኑን፣ ካብዚ ሓሊፎም ካኣ ክሳብ ናብ ዕጥቃዊ ቃልሲ ተሰሊፎም ንሓርነት ህዝቦም መስዋእቲ ክኸፍሉ ዝኾንሉ ወቕቲ እዩ ተበጺሖ። ገለ ካብቶም ውሩያት መራሕቲ ሃይማኖት ንስርዓት ደርግ እናተቐወሙ ኣብ ቤት-ማእሰርቲ ካብ ዝተዳገኑን ዝተሳቐዩን ኣባ ኣጎስቲኖ ሓደ ክኾኑ እንክለዉ፣ ንስርዓት ደርግ እናተቐወሙ ድሕሪ ምጽናሕ ናብ ዕጥቃዊ ቃልሲ ናብ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ካብ ዝተሰለፉ ሓርበኛታት መራሕቲ ሃይማኖት ኣባ ተስፋልደትን ኣባ ተኸለሃይማኖትን ካብ ኦርቶዶክስያዊት ቤተ-ክርስትያን፤ ናብ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ዝተሰለፉ ካኣ ኣባ ኢሳቕ ካብ ካቶሊካዊት ቤተ-ክርስትያን ዝርከቡዎም ብጅግንነትን ተወፋይነትን ዝተቐለሱ ሓርበኛታት እዮም። ኣባ ተኸለሃይማኖት ንክተማ መንደፊራ ሓራ ኣብ ምውጻእ እዮም ብጅግንነት ዝተሰውኡ።

ኣብ ድሮ ውድቀት ስርዓት ደርግን መራሕቲ ደርግ ኢሲፓ ንዓበይቲ ዓዲ ዝብልዎም ኣብ መዛገብ-ቤት ኣስመራ ጸዊዓም ኣብ ዘሃረብሉ ንኢሰብኣዊ ተግባራት ስርኣት ደርግ ብተብዓት ካብ ዝተቐወሙ ናይ ተሞህሪ ቤተ-ክርስትያን ላዕለዎት ሓለፍቲ ኣበምነት ሓርበኛታት ሓደ ምንባርም ናይ ቀረባ ተዘኩሮና እዩ። እዚኦም ሕልፍ

ሕልፍ ኢልና ከም ኣብነት ዝጠቐስናዮም ዳኣምበር፣ ኣብ ብዙሕ ከባቢታት ናይ ሃገርና ንግፍዕታት ስርዓት ደርጊ እናተቐዘመሉ ዝተኣሰሩ፣ ዝተሳቐዩን ዝተሰዱን ካብ ኩሉ ሃይማኖታት ክርስትናን እስልምናን ነይሮም እዮም። እዚ ኣርበኛዊ ተጋድሎን ምስዋእትን ናይ ኣርበኛዎታን መራሕቲ ሃይማኖት ኣብ ግዜ ባዕዳውያን መግዛእቲ ኮይኑ፤ ድሕሪ ውድቀት ስርዓት ደርጊ ጸረ-ህዝብን ጸረ-ደሞክራሲን ስርዓት ህግደፍ ብሓይሊ ብረት ኣብ ኮረሻ ስልጣን ካብ ዝድይብ ኣትሒዞ ክሳብ ሕጂ ኣብ ዘሎ ግዜ፣ ግደ ሃማኖታውያን መራሕቲ ኤርትራ እንታይ ነይሩን ኣሎን ኣብ ዝቕጽል ሕታምና ከነሰበኩም ኢና።

ሕቶ ዶብ መፍትሒ ክረክብ ዘለዎምበር፣ መናውሒ ስርዓተ-ጭቆና ክኸውን ኣይግባእን።

ሕቶ ዶብ ደቂ-ሰባት ቀዋሚ ሂወት ምምራሕ ካብ ዝጀመርሉ ታሪኽን መዋእልን ኣትሒዞ፣ ከም ኣምር ይኹን ኣገልግሎቲ፣ ኣብ ደቂ-ሰባት ዓቢ ትርጉምን ኣቓልቦን እናረኸበ ዝመጸን ዝቕጽል ዘሎን ታሪኻውን ኣገዳስን ተርእዮ እዩ። ስለ ዝኾነ ሕቶ ዶብ ካብ ናይ ህዝብታትን ሃገራትን ልዑላዊ ግዝኣታዊ ወሰን ምልክት መፍለዪ ምዃን ሓለፉ፣ ምስ ናይ ህዝብታትን ሃገራትን ታሪኽ ኣመጸጸኣን ጠቕምን ዜግነታዊ ስነ-ኣእምራዊ ስምዒትን ዓቢ ምትእስሳር ዘለዎ ስለ ዝኾነ፣ ኣቃሊልካ ክረኣ ዘይካእል ትኹረት ዘድልዮ ጉዳይ እዩ። ሕቶ ዶብ ምስ ንቕሓትን ማሕበረ-ቁጠባዊ ውዳቤ ናይ ሕብረት-ሰባትን ድሌታቶምን እናማዕበለን ኣዛራቢ እናኾነ ዝመጸን ዓለማዊ ሕግን ስርዓትን ተገቢርሎ ክመሓደር ዝግበር ዘሎ ተኣፋፊ ጉዳይ እዩ።

ይኹን ዳኣምበር ናይ ህዝብታትን ሃገራትን ኣመሰራርታን ኣካልላ ደባትን፣ ናይ ገለ ሃገራት ብውሽጣዊ ምዕባሊኣን ማእከላይ መንግስቲ ብምውናን፣ ናይ ገለ ሃገራት ድማ ብባዕዳውያን መግዛእታዊ ሓይልታት ንኣስፋሕፋሒ ግዝኣቶምን ኩሉ-መዳያዊ ረብሐኣምን ክብሉ፣ ንዝተፈላለዩ ህዝብታት ኣብ ትሕቲ ግዝኣቶም ብሓይሊ ብምጥቕላል ደባት ክኸለል ስለ ዝገብሩ፣ ሕቶ ዶብ ኣብ ዝተፈላለያ ሃገራትን ህዝብታትን ናይ መንነት ሕቶ ሓዘሉ ክለዓል እናኾነ ዝመጸን ዝቕጽል ዘሎን ኣዛራቢ ተርእዮውን እዩ።

ኣመሰራርታ ሃገርና ኤርትራ ይኹን ኣካልላ ደባታ ክንርኢ እንከለና ድማ፣ ብውሽጣዊ ምዕባሊኣ ናብ ደረጃ ሃገርነት ዝማዕበለት ሃገር ስለ ዘይኮነት፣ ከም ብዙሓት ዘይማዕበላ ሃገራት ዓለም ብሓፈሻ፣ ሃገራት ኣፍሪቃ ካኣ ብፍላይ፣ ብባዕዳዊ መግዛእታዊ ሓይሊ ንመግዛእታዊ ምሕደርኡን ኩሉ-መዳያዊ ረብሐኡን ብዘረጋግጽ ኣገባብ ኣካልላ ኣብ ታሪኽ ከም ሃገር ዝተመሰረተት ስለ ዝኾነት፣ ሕቶ ዶብ ኣብ ሃገርናውን ዘዘርብ ክኸውን ከም ዝኸእል ባህርያዊ እዩ። ስለ ዝኾነ ኤርትራ ሃገርና ብናይ ህዝብታታ መሪር ቃልስን መስዋእትን፣ ግንቦት 1991 ነጻ ሃገር ኮይና ናጽነታን ልዑላውነታን ኣብ ዘረጋገጸትሉ ጽባሕ፣ እቲ ብሓይሊ ኣብ ኮረሻ ስልጣን ዝተወጠሐ ዘይደሞክራሲያዊ መሪሕነት ህግሓኤ/ህግደፍ/ ንሕቶ ደባት ሃገርናን ጎረባብትናን፣ ንፖለቲካውን ቁጠባውን ረብሐኡን ኣስፋሕፋሒ ሕልሙን ንምትግባር ክብል፣ ምስ የመን ማያዊ ግዝኣት፣ ምስ ጂቡቲ ድማ ናይ መሬት ግዝኣት ተሪፉና ኣሎ ብምባል ኣብ በቢይኑ ግዝያት ናይ ወራር ስጉምቲ ክምዘካደን ሰብኣውን ነገራውን ክሳራታት ከም ዝተኸፍለ ዝፍለጥ እዩ።

ምስ ኢትዮጵያውን እንተኾነ፣ መ/ህግደፍ ኣብ መጀመርያ እዋናት ንሕቶ ዶብ ብግዝያዊ ቁጠባዊ ረብሐኡ ብምዕቃን “ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ናብ ትርጉም ዘይብሉ ደረጃ ክበጽሕ እዩ” ብምባል ክሳብ ምግላጽ ደረጃ በጹሒ ዝነበረ እኳ እንተኾነ፣ ብዙሕ ግዜ ከይወሰደ፣ እቲ ብዘይ ሕግን ስርዓትን ካብ ኢትዮጵያ ዝረኸበ ዝነበረ መጠነ-ሰፊሕ ቁጠባዊ ረብሐ፣ ሕግን ቀጥዕን ክግበረሉ ምዝርራብ ኣብ ዝተጀመረሉ ግዜ፣ ኣብ ኢትዮጵያ ንኤርትራ ዝበጸሓ ዝተረፈ መሬት ከም ዘሎ እናጠቐሰ፣ ንቁጠባዊ ረብሐኡ ከም ሓደ ፖለቲካዊ መሸግገሊ ካርድ ክጥቀመሉ እዩ ዝተረእየ።

ነቲ ዝለዓል ዝነበረ ናይ መሬት ይግባኣኒ ሕቶ፣ ብሰላማዊ ዝርርብ ንምፍትሒ ኣብ ዝተጀመረሉ መስርሕ ድማ፣ ህግደፍ መስርሕ ዘተ ቅልጡፍ ኩሉ-መዳያዊ ሓለፋ ጠቕሚ ከምጽኣሉ ከም ዘይክእል ስለ ዝገመተ፣ ነቲ

ንኤርትራ ይብጻሕ እዩ ዝበሎ ኣብ ትሕቲ ምምሕዳር መንግስቲ ኢትዮጵያ ዝነበረ መሬት /ቦታ ከባቢ ባድመ፡ ግንቦት 12/1998 ብወራር ተቃጻጺርዎ። ሳዕቤን ናይቲ ክልተ ዓመታት ምሉእ ዝወሰደ ውግእ ካሓ፡ ኣብ ክልቲኤን ሃገራት ብዙሕ ናይ ሰብ ሂወት ከም ዝህለቐን ዘሰንከለን፡ ብዙሕ ሃብትን ንብረትን ከም ዝባኸነን ዝግነወን፡ ወርቃዊ ግዜ ዘምክነን ምዃን ብዝኾነ ምኽንያት ክሸፈን ዘይክእል ታሪኻዊ ሓቂ እዩ።

ኮሚሽን ዶብ ብይን ኣብ ዝሃበሉ ግዜ ድማ፡ ብወገን መ/ኢትዮጵያ ነቲ ውሳኔ ፈለግ ምንጻገ፡ ጸኒሑ ምስ ኣለዎ ዝብሎ ጉድለታት ብምቕባል፡ ግን ካሓ “እቲ ውሳኔ ንክልቲኦም ህዝብታትና ንሕጂ ይኹን ንቐጻሊ ዘጸግም ትሕዝቶ ስለ ዘለዎ፡ ዶብ ቅድሚኡ ምሕንጻዱ ንመያየጥ” ዝብል እማመ ብምቕራቡ ብሓደ ገጽ፣ በቲ ካልእ ገጽ ድማ፤ መ/ህግደፍ ነታ “እግባይ ዘይባሃሎ ቀያዲ ውሳኔ እዩ” ትብል ሕመረት መዝሒቕ ብምጥቃስ “ቅድም ሰራዊትኩም ካብ መሬትና ኣውጽኡ፡ ጉዳይ ምዝታይ ድሒሩ ዝረከ እዩ ዝኸውን” ዝብል ንመናውሒ ዕድሙ- ስልጣኑ ዝጠቅም መርገጺ ብምሓዝ ስለ ዝሞኑት፡ ክልቲኦም መንግስታት ኣኣብ መርገጺም ለውጢ ከርእዩ ስለ ዘይከኣሉ፡ ጉዳይ ዶብ ንዓሰርተታት ዓመታት ተነጠልጠሉ፡ ኣብ ሞንጎ ክልቲኦም ሃገራት ናይ “ኣይሰላም ኣይኮናት” ፖለቲካዊ ሃዋሁ ሰፊኑ ክልቲኦም ህዝብታት ሰላም ሓርቢቲዎም ንዝተፈላለዩ ሰቓያት ተሳጢሖም ከም ዝመጹ ዘሕዝን ናይ ኣዳባባይ ምስጢር እዩ።

መስርሕ ዘተ ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን ሃንደበት ኣብ ዝተጀመረሉ ግዜ፡ ሽግር ዶብ ተንጠልጠሉ እንከሎ፡ ንጎኒ ብምሕዳግ ብዘይ ቅድመ ኩነት መስመራት ዶብ ክልቲኦም ሃገራት ብዝተፈላለዩ ኩርናዓት ኣብ ዝተኸፍተሉ ግዜ ድማ፡ ከም ኩሎም ኣገደስቲ ናይ ዘተ ዛዕባታት ቀዳምነት ተሞሪቦ ምርኣይ ትኸረት ስኢኑ ኣካል ኣምሳል ናይቶም ብምስጢር ዝተታሕዙ ኣሰከፍቲ ናይ ዘተ ኣጀንዳታት ኮይኑ ክሃስስ እዩ ተገይሩ። እዚ ከምዚ ኢሉ እንከሎ፡ ናይ ክልቲኤን ሃገራት ዶባት ብምፍትሖ፡ ህዝብታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ልባዎን ሕውነታው ናፍቕት ዘበገሱ፡ ካብ ናብ ምብጻጽ ኣርእዮም፣ ንዝተወሰነ ግዜ ብዝተወሰነ ደረጃ ክግለጽ ዝካኣል ነጻ ዝኾነ ቁጠባዊ ምጥቕቓም ተራእዩ ነይሩ እዩ። እዚ ፈላጊ ተርእዮዚ ድማ ከም ሓደ ጽቡቕ መበገሲ ንዝተግለጸ ሰላም ተገይሩ ክውሰድ ዝካኣል እዩ ነይሩ።

ይኹን ዳኣምበር መ/ህግደፍ ሕቶ ዶብ መፍትሒ ከይረኸበ ተንጠልጠሉ እናሃለወ፡ “ምስ ኢትዮጵያ ናይ ዶብ ጸገም ኣይነበረናን፡ ካልእ እዩ ነይሩ ጸገምና፡ ኣይከሰርናን ከሲብና ኢና” ወዘተ ዝብል መስደምም ዝኾነ መደረታት ክዋሃብ ስለ ዝተሰምዐ፡ ጉዳይ ዶብን ካልኣት ብስቲር ክዝተየሎም ዝተመረጹ ኣጂንዳታትን ኣካይዳታትን፡ ንሃገራዊ ነጻነትናን ልዑላውነትናን ቀጻልነቶምን ኣብ ሕቶ ምልክት ዘእትወ፣ ነውራማት መደረታት ናይ መራሕቲ ህግደፍ ተደሚሮም ኣብ ህዝብታትና ርኡያት ስኽፍታታትን ጥርጠራታትን ተፈጠም እዮም። እዚ ከምዚ ኢሉ እንከሎ፡ ጉጅለ ህግደፍ ብዘይ ቅድመ-ኩነትን ግሉጽ ዝርርብን፡ መስመራት ናይ ዶብ ከፊቱ ክነሱ፡ ናይ ህዝብታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ማሕበራውን ቁጠባውን ምትእስሳርን ምጥቕቓምን እናሰፍሐ ክኸይድ ኣብ ዝጀመረሉ ግዜ፡ ፖለቲካዊ ሻቕሎት ስለ ዝፈጠረሉ “ካብ ናብ ዝግበር ምንቅስቓስን ዝካየድ ንግድን ቀጥዒ ክግበረሉ እዩ ዝግባእ” ካብ ዝብል ዘይእዉጅ በይናዊ ውሳኔ ተበጊሱ ነተን ተኸፊተን ዝነበራ ዝተፈላለዩ መተሓላለፊ መስመራት ብኩራን ዓቕሊ-ጽባታን እዩ ዝግጸወን።

ኣረጋገጥኒ ስርዓት ህግደፍ፡ ሽግር ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ብሕግን ሰላማዊ ኣገባብን ንክይፍታሕ፡ ብዋጋ ጉጅላዊ ጠቕሙን መናውሒ ዕድሙ ስልጣኑ ንምግባር እናጸፃሪ ዕሸሽ ኢሉ-ዎ ዝጸንሐን፡ ክሳብ ጉዳይ ዶብ ሽግር ከም ዘይነበረ፡ ዝተኸሰበሉ ምበር ከሳራ ዘሰፃበ ከም ዘይኮነ ይገልጽ ከም ዘይጸንሐ፡ ካብ ህዝቢ ንዝቐርበሉ ዘሎ ሕቶታት ብልክዕ ንዘይምምላሰን ንምጥምዛዝን ክብል፡ “ወያኔ ካብ ስልጣን እዩ ወራዱ ምበር ኣይሞተን ኣሎ፣ መሬትና ከይንረክብ ዝኸልኣና ዘሎ ንሱ እዩ፡ ዙፍት ምኽፋቱ ኣተርፍንዩ ስለዚ ተዳለወ፣ ሎሚውን ክምቀደምና ተወዲብና ክንቃለስ ኣለና፣ ኣብ ከባቢና ዝፍጠር ዘሎ ትስፉው ኩነታት ከየምልጠና ናብ ልምዓት ክንወፍር ኣለና” እናበለ፡ ብወገን ኢትዮጵያ ብቋንቁኡ /ወያኔ/ ንናጽነትናን ልዑላውነትናን ዘሰግእ ወድዕነት ከም ዘሎን፡ ህዝብታትና ንልዑላውነቶም ክብሉ ንቃልሲ ድሉዎት ክኾኑ ከም ዘለዎም ብምሕላን ዝነደዩ ፕሮፖጋንዳዊ ህውተታ እናኣሰመዐ፡ ብኩሉ እንትንኡ ንዝተረመሰ ስርዓቱ ንከቐጽል ዘዩቋርጽ ግዱድ ዕስክርናን ግፋን ኣብ ምክያድ ተጸሚዱ ይርከብ ኣሎ።

እዞም ጉጅለ ህግደፍ ክሕባአሎም ዝፍትን ዘሎ ነጥብታት ናይ ብሓቂ ምኽንያታውያን ዲዮም ኢልና ክንፍትሾም እንከለና፡ ንህዝብናን ሃገርናን ዝጠቕሙን ዘገልግሉን ምኽንያታውያን ነጥብታት ኮይኖም ኣይንረኽቦምን። ምኽንያቱ፡ ሕቶ ዶብ ሓንሳብ እናደሰክልካ ገለ ግዜ ደማ እናአበራብርካ ክም ድላይካ እትጥቀመሉ ጉዳይ ዘይኮነ፡ ብናይ ዶብ ኮሚሽን ውሳኔ መሰረት ፍታሕ ክረክብ ዘለዎ ጉዳይምበር፡ ንመናውሒ ስልጣን ምልኪ ክበሃል፡ ህዝብና ብስም ዶብን ልዑላውነትን መግልገል ምልኪ ክኸውን ኣይግባእን። ስለዚ እዚ ብስም “ዶብ ኣይተሓንጸጸን ወያነ መሬትና ከለኡና..” ዝብሉ ሓቅነት ዘይብሎም ኣስከርቲ ምልዕዳላት ስለ ዝኾኑ፡ ክፈሽሉ ንክኸእሉ፡ ህዝብታትና ካብ ብሰኽፍታን ስቓይን ምንባር ንምድሓን ሕቶ ዶብ ብመሰረት ውሳኔ ኮሚሽን ዶብ መዕለቢ ክረክብ ኣበርቲዖም ክቃለስሉ ዘለዎም ኣገዳሲ ጉዳይ እዩ።

ብዛዕባቲ ሕጋውነት ይኹን ናይ ግዜ ገደብ ዘይብሉ፡ መደብ ግዱድ ወታሃደራዊ ኣገልግሎትን ዝካየድ ዘሎ መጠነ-ሰፊሕ ግፋ መንእሰያትን ዝምልከት፡ ንናይ ጭቆናን ግፍዕን መሓውር ናይቲ ኣረሜናዊ ስርዓት ካብ ምጥንኻርን ዕድመ ስልጣኑ መናውሒ ምዃን ሓሊፉ ኣብ ሃገርናን ህዝብታትናን እዚ ዝገባል ልምዓት ዘበርከተ ኣይኮነን። ብኣንጻሩ ብስም ሃገራዊ ኣገልግሎትን ልምዓትን ዝብል ሸሓጢ ኣቀራርባ፡ ኤርትራዊ መንእሰይ ብሓፈሻ፡ ከይመሃር፡ ከይመራመርን ከይሰርሕን ናብራ መስሪቱ ከይወልድን ከይዝምድን፡ ተሓሪሙ ንከባቢ ርብዓ ዘመን ዝኣክል፡ ኣብ ግዱድ ዕስክርና ተዘሪዑ ጸማ ኣልዩ ኣገልግሎት ክህብ ተፈሪዱ ይርክብ ኣሎ። ገለ ደማ ብዓቕሊ ጸብት ናብ ስደት እናወሓዘ ኩሉ መዳያዊ ስቓያት ክርእን ክመውትን ጸኒሑን ገና ይቕጽል ኣሎን። ሕብረት-ሰብና ደማ፡ ብስእነትን ድኽነትን፡ ዓጸቦን ሕማማትን እናተሳቐዩ ስድራ-ቤታት ሓብሓብን ጠዋርን ዝኾነ ኣፍራዩ ሓይሊ-ሰብ /መንእሰይ/ ብምሰኣን፡ ክሳቕያን ክፈርሳን ዝገብር ዘሎ መደብ ግዱድ ግፋን ሃገራዊ ኣገልግሎትን እዩ። ስለ ዝኾነ፡ ኣፍራሲ መደብ ሃገራዊ ኣገልግሎትን ሰማዊ ወፍሪ ልምዓትን ቅድም፡ ሕጂ ይኹን ንመጻኢ ህዝብን ሃገርን ካብ ምድካይን ምፍራስን ሓሊፉ፡ ዘምጽኦ ረብሓ ስለ ዘየለ፡ ውጹዓት ህዝብታትና ነዚ ኣፍራሲ መደብዚ ብምቅዋም ኣረሜናዊ ስርዓት ህግደፍ መዕነዊ ስልጣኑ ዕርቃነ-ሰግኡ ወጺኡ ንሓንሳብን ንሓዋናን ክውገድ ዓቲቦም ክቃለስዎን ከወግድዎን ጥራሕ እዩ ዝህልዎም።

እቲ ህግደፍ “ኣብ ከባቢና ተፈጠሩ ዘሎ ትስፋው ኩነታት ከየምልጠና ናብ ልምዓት ተወዲብና ክንወፍር ኣለና” እናበለ ከደናግረሉ ዝፍትን ዘሎ ሓሳብውን እንተኸውነ፡ መ/ህግደፍ ናይ ህውከት፡ ዕንወትን ህልቂትን ባህሪን ተግባርን ዝተዓደለ ኣብራሲ ናይ ፍጡራን ጉጅለ'ምበር፡ ናይ ልምዓትን ዕቤትን እስትራቴጂን ውጥንን ዝወነ መንግስቲ ስለ ዘይኮነ፡ ልክዕ ከምቲ ብስም “ወፍሪ ዋርሳይ ይካኣሎ” ብምባል ንዓሰርተታት ዓመታት መንእሰያትና ጆሆ ብምሓዝ ንኣፍራሲ ተግባራቱን መናውሒ ዕድመ-ስልጣኑን እናተጠቐመሉ ዝመጸን ዝጥቀመሉ ዘሎን፡ መቐጸልትኡ ዝኾነ ውጥንምበር ናይ ልምዓት መደብ ስለ ዘለዎን፡ ኣብ ከባቢና ንልምዓት ተስፋ ዝህብን ዘተባብዕን ሓድሽ ኩነታት ብጭቡጥ ስለ ዝተፈጥረን ኣይኮነን።

ይኹንምበር ብተረደኦን ኣገላልጺን መ/ህግደፍ፡ ልምዓት ማለት ናይ ህዝብን ሃገርን ክብርን መሰልን ልዑላውነትን ኣሕሊፍካ ብምሃብ፡ ጽግዕተኛ ተለኣኣኺ ብምዃን ክርክብ ዝኸእል ጉጅላዊ ጠቕሚ ከም ልምዓት ስለ ዝወሰደ፡ ነቲ ኣብ ኣብዚ ወቕቲዚ ሰብ ጸጋን ሓያላትን ዝኾኑ መንግስታት፡ ብስም ጸጥታዊ ምርግጋእ ቀይሕ ባሕርን ናይ ከባቢኡ ሃገራትን ብዝብል ሽፋን፡ ናይ ቀረባ መሓዙተን መንግስታት ብምውህሃድ፡ ኣብ ከባቢ ቀይሕ ባሕርን ኣፍሪቃን፡ ምስ መናውሒትን ዝኾኑ ሰብ ጸጋን ሓያላትን መንግስታት ተወዳዲረን፡ ዝለዓለ ፖለቲካዊ ተሰማዕትን ኤኮኖሚያዊ ረብሓን ንምርግጋጽ ክብላ ዝገብርኦ ዘለዎ ኩሉ-መዳያዊ ምቕርራባት፡ ክም ጸቡቕ ኣጋጣሚ ብምውሳድ፡ ናይ ህዝብታትናን ሃገርናን ክብርን ልዑላውነትን ናብ ስወር መግዛእቲ ኣሕሊፉ ብምሃብ ክጥቀም ድሌትን መደብን ስለ ዘለዎ፡ ንምድንጋር ክብል እዩ “እዚ ትስፋው ኩነታት ከየምልጠልና..” ዝብል ዘሎ'ምበር ናይ ልምዓት መደብ ስለ ዘለዎ ኣይኮነን።

ስለ ሓቂ ንምዝራብ፡ ኣብ ከባቢና ዝቀላቐል ዘሎ ፖለቲካዊ ደመና፡ ናይ ህዝብናን ሃገርናን ከባቢናን መጻኢ ተስፋ ዘደብዝዝ፡ ኩሉ-መዳያዊ ከቢድ ሰግኣት ዝፈጥር ወድዕነት እዩ ዝቀላቐል ዘሎ እምበር ተስፋ ዝህብ ኣይኮነን። ስለ ዝኾነ ናይ ህግደፍን ዓንገልቱን፡ እኩይ ድሌትን መደብን ሸርሕን ንሃገርናን ህዝብታትናን ናብ

ጠቅሞም ንምውዓል ክብሉ፡ ናብ ዳግማይ ስወር መግዛእቲ ናይ ምቕራን መደብን ድሌትን ዘይፍለዮ ፖለቲካዊ ደመና ክኸውን ስለ ዝኸእል፡ ብንቕሓት ክንከታተሎን፡ ከስዕቦ ንዝኸእል ሓዲጋ ብቃልሲ ንምፍሻሉ ኩሉ ግዜ ድሉዎት ክንከውን እዩ ዝህልወና።

መጠቓለሊ፡ ሕቶ ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ትኹረት ተዋሂቡዎ ብዓለም-ለኻዊ ሕግን ውሳኔ ኮሚሽን ዶብን መዕለቢ ክረክብ ዘለዎምበር፡ መ/ህግደፍ ሕጋዊ መዕለቢ ከይረክብ ብምውንዛፍ፡ ግዝያዊ ፍሉይ ረብሓ እንክረክብ ክኸፍቶ፡ ፍሉይ ረብሓ ክድንገቶ እንክሎ ድማ ብምዕጻው ከም ፖለቲካዊ መገሳገሎ ካርታ ክጥቀሙሉ፡ ህዝብታትና ክፍቅድሉ ዝግባእ ኣይኮነን። ሽግር ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ብመሰረት ውሳኔ ኮሚሽን ዶብ ንክሕንጻጽ፡ መ/ህግደፍ “ዶብ ኣይተሓንጻጸን” ብዝብል ሸርሒ ዕድሙ-ስልጣኑ ንምንዋሕ ክኸተሎ ዝጸንሐን ዝኸተሎ ዘሎን ሓደገኛ ፖለቲካዊ ኣንፈት ንክፈሸልን፡ ኣብ ሞንጎ ኤርትራን ኢትዮጵያን ዝተጀመረ ዘተ፡ ካብ ክመጸ ዝጸንሐ ሚስጢራውን ዘይብሩህን ኣገባብ ድሒኑ፡ ንክልቲኦም ህዝብታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ፈተውቶምን ግልጺ ብዝኾነ ኣገባብ ተኸቲሉ ክካየድ፡ ናይ ክልቲኦም ህዝብታት ኩሉ-መዳያዊ ረብሓ ዝሓለወ፡ ዘላቂ ሕውነትን ምትእምማንን ዝፈጥር፣ሓባራዊ ተጠቃምነትን ዕቤትን ዘረጋግጽ ውጽኢት ሓዙ ክዛዘም ንክበቅዕ፡ ህዝብታትና ንዝኾነ ኣካል ከይተጸበዩ ሃገራዊ ተቃላሲ ዓቕሞም ኣወሃሂዶም ክቃለሱን ወሳኒ ናይ ቃልሲ ተረኣም ክጻወቱን እዩ ዝህልዎም።

ካብ ህዝባዊ ተቃውሞ ተሞኩሮ ሱዳንን ኣልጀርያን እንታይ ንመሃርን?

ኣንጻር ባዕዳውያን ስርዓታት ይኹን ዘቤታውያን ገዛእቲ ስርዓታት ዝካየዱ ህዝባዊ ተቃውሞታት /ሰውራታት/ ካብ ሚስጢር ዓወታቶም ይኹን ውድቀታቶም ተቃለስቲ ሓይልታትን ህዝብታትን ብዙሕ እዮም ዝማሃሩ። ገሊኡ ተሞክሮ ብሰላማዊ ኣገባብ ቃልሲ ዝዕወት ክኸውን እንክሎ፡ ገሊኡ ካኣ ብኩሉ ኣገባብ ቃልሲ እንክላይ ዕጥቃዊ ኣገባብ ቃልሲ ብዝካየዱ እዮም ክዕወቱ ጸኒሖም። ስለ ዝኾነ ካኣ ተቃለስቲ ሓይልታትን ህዝብታትን፡ ካብ ቅድሚያም ዝተኻየዱ ቃልስታት /ሰውራታት/ ምስ ጭቡጥ ኩነታቶም ብምዝማድ ነቲ ብኣወንታ ናብ ዓወት ዘብጸሖም ሸነኻት ናይቲ ተሞኩሮ ክጥቀሙሉ እንክለወ፡ ካብቲ ንውድቀት ዘሳጥሖም ምክንያታት ካኣ ከይደግሙዎ ይጠንቀቅሉን ትምህርቲ ይቐሰሙሉን።

ብሓፈሻ ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ዝካይዱ ቃልስታት ይኹን ብቀረባ ኣብ ጎረባብቲ ሃገራትን ህዝብታትን ዝካየዱ ተጋድሎታትን ዘዕርፍዎ ጽልዋታትን ዝቕሰም ተሞኩሮ ኣቃሊልካ ዝረኣ ኣይኮነን። ብፍላይ ካኣ ኣብዚ ሕጂ ዘለናዮ ዘመን ዓለም ከም ሓንቲ ቁሸት ኮይና ብምራኽቢ ብዙሓን ብቐሊሉ ተኣሳሲራትሉ ዘላ ሁመት፡ ኣብ ነፍሱ-ወክፍ ደቂቓን ሰዓትን መዓልትን ዝኸሰቱ ተርእዮታት ከም ኣገዳስነቶም ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ዝመሓላለፉ ብምጃኖም፡ ጽልወኦም ብጣዕሚ ዓቢ እዩ።

ኣሸንኳይዶ ሕጂ ኣብዚ ዘመናዊ መራኽቢታት ዝተማህዙሉ ኣብ ዘይተማህዙሉ መዋእል'ውን እንተኾነ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ቀረባን ርሑቕን ከባቢታት ዝተኻየዱ ሰውራታት ክም ናይ በዓል ቪትናም፡ ኩባ፡ ቻይና ኣልጀርያ ከምኡ'ውን ኣብ ሃገረ ሱዳን ቡብግዚኡ ዝካየዱ ዝነበሩ ህዝባዊ ተቃውሞታትን ለውጥታትን ተሞኩሮታት፡ ኣብ ሰውራ ኤርትራ ናይ ገዛእ ርእሶም ዘዕረፍዎ ጽልዋታት ነይሩዎም እዩ።

ሓደ ኣብነት ንምጥቃስ ዝኣክል ኣብ ብረታዊ ተጋድሎ ህዝቢ ኤርትራ ንሜዳ ኤርትራ ኣብ ሓሙሽተ ክፍልታት መቃቂልካ ክስራሓሉ ዝተፈተነ ተሞኩሮ፡ ካብ ተሞኩሮ ሰውራ ኣልጀርያ ዝተወሰደ እዩ ነይሩ። ሰውራ ኤርትራ ካብ ድሑር ወገይ ወገንካ ጸቢብ ኣታሓሳስባታት ዝወጸ ንኩሉ ብማዕረ ዝርኢ /ዘተኣናግድ/ ብቐዕ ኣማራርሓ ረኽቡ ነይሩ እንተዝኸውን፡ እቲ ንኤርትራ ብክፍልታት /ዘባታት/ መቃቂልካ ምስራሕ ዘስዕቦ ጸገም እምበይነበረን።

አብዚ ሕጂ ዘለናዮ ዘመናዊ መራሽቢታት አብ ዝተሰፋሕፋሓሉ መዋእል ዝካየዱ ህዝባዊ ናዕቢታት ናይ ቀረባ ተሞኩሮ'ኳ ምስ እንርአ ቁጠባዊ መነባብርኡ ዘንገፍገፎ ህዝቢ ቱኒዝያ፡ ሓደ ሰብ እቲ ግፍዕታት ናይቲ ስርዓት መሪርዎ ነብሱ ምስ ኣቃጸለ፡ ንምሉእ ህዝቢ ቱኒዝያ ኣለዓዒሉ ንጸረ ህዝቢ ምልካዊ ስርዓት ቢን-ዓሊ ክድርቢ እንክሎ ንብዙሓት ምልካውያን ስርዓታት ሃገራት ዓረብ ብተመሳሳሊ ብህዝባዊ ተቃውሞታት ክወድቁ ዝኾንሉ ተሞኩሮታት ናይ ገዛእ ርእሱ ዘሕለፎ ጽልዋ ኣቃሊልካ ዝረከ ኣይነበረን። እዛ ቁልዒ እዚኣ ካኣ ኢያ ድሒራ'ውን አብተን ዝተረፉ ሃገራት ዓረብ ጽልዋኣ ኣዕሪፉ፡ እቲ ብውሽጢ ክሕቁን ዝጸንሐ ተቃውሞ ሰዓቲ ኣኸሉ ነቲ ሱዳንን ኣልጀርያን ዕጩኣን በጺሑ እቲ ህዝባዊ ናዕቢታት ንክልቲኦም ምልካውያን ስርዓታት ንነዊሕ ዓመት ክገዝኡ ዝጸንሑ ናይ ዑመር ኣልበሽርን ቡተፍሊቃን ካብ ስልጣኖም ክወርዱ ዘገደዱም።

ተሞኩሮ ቃልሲ እዘን ክልተ ሃገራት እዚኣተን እንታይ ይመስል ብከመይከ ኣብቲ ሕጂ በጺሖም ዘለዉ ደረጃ በጺሖም? ካብዚ ተሞኩሮታቶም እዚኸ እንታይ ክንማሃር ንክእል? ዝብሉ ነጥብታት ምርኣይ ኣገዳሲ ይመስለና፡ ፡ ሱዳን ካብ ባዕዳዊ መግዛእቲ እንግሊዝ ብ1956 ነጻነታ ዝተገኘታሉ ብህዝቢ ብዝተመርጸ መንግስቲ ክትማሓር ዝጀመረት ዝተፈላለዩ ብሄራትን ብሄራ-ሰባትን፡ ሃይማኖታትን ባህላዊ ብዙሕነትን ዝሓቆፈት ሃገር እያ። ክም ሃገር ናጻ ካብ እትኸውን ኣትሒዛ ሓንሳብ ብሰብላዊ ስርዓተ-ምሕደራ፡ ሓንሳብ ካኣ ብዕልዋታት ዝካየድ ወታሃደራዊ ስርዓተ-ምሕደራ እናትፈራረቒኻ ክሳብ እዚ ሕጂ ናይ ዑመር ኣልበሽር መንግስቲ ሚያዝያ 10/2019 ካብ ስልጣን ዝተወገደሉ ግዜ ሰለስተ ግዜ ሰብላዊ መንግስቲ ሰለስተ ግዜ ካኣ ብዓለውቲ ወታሃደራውያን መለኸቲ ስርዓታት ክትመሓደር ጸኒሓ እያ።

ሱዳን ምስ ብዙሕ ባህርያዊ ሃብታን ዓቕሚ-ሓይሊ ሰባን ልዕሊ ፍርቂ ዘመን ዝወሰደ ዝበዝሐ ካብኡ ብምልካውያን ወታሃደራውያን ስርዓታት ዘቤታዊ መንግስታት ሓሳር-መከራኣ ዝረኣየት ናብ ማእከላይ ደረጃ መነባብር ዘለዎ ሕብረተ-ሰብ ክትሰጋገር ዘይካኣለት ሃገር ኢያ። በዚ ካኣ እቲ ህዝባዊ ተቃውሞታት /ናዕቢታት/ ኣብ 1964 ንወታሃደራዊ ምልካዊ ስርዓት ዓቡድ ደርብዩ ብሰብላዊ መንግስቲ ዝመሓደር ሕብረ-ሰልፋዊ ስርዓት ክተኸሉ ኣኸኢሉዎም። እዚ ደሞክራሲያዊ ስርዓተ-ምሕደራዊ ግን ድሕሪ ዝተወሰነ ዓመታት፡ ነቲ ዘጋጥም ዝነበረ ቁጠባዊ ቅልውላው መዝሚዙ፡ ብ1969 ብጃዕፊር ኣልኑመሪ ዝምራሕ ወታሃደራዊ ዕልዋ ተገይሩ እቲ ሰብላዊ ስርዓት ክወድቕ ኮይኑ። በዚ ካኣ እቶም ብዝምድናዊ ኣገላልጻ ተረጋጊጸም ዝነበሩ ናይ ህዝቢ ናጽነታት ክዕፈኑን ዳግም ኣብ ትሕቲ ምልካዊ ስርዓት ክወድቁ ኮይኖም፡ ህዝቢ ሱዳን ድማ ን፩፯ ዓመታት ሓሳር-መከርኡ ክርኢ ኮነ።

ህዝቢ መሰረታዊ ሃላኸቲ ነገራት ከም ሕብስትን ነዳድን ወዘተ ዝኣመሰሉ ኣብ ዕለታዊ ናብርኡ ዝጥቀሙሉ ምርካብ ስኢኑ፡ ለይትን ቀትርን ኣብ ዝሰራዓሉ ደረጃ ምስ በጽሖ፡ እዞም ናይ ቁጠባዊ ቅልውላው ሕቶታት እዚኣቶም ናብ ፖለቲካዊ ሕቶታት ተሰጋጊሮም ወታሃደራዊ ምልካዊ ስርዓት ኒመሪ ብ1985 ብህዝባዊ ናዕቢ ክውገድ ኮይኑ። ሰራዊት ምክልኻል ሃገር ኣብ ኅኒ ህዝቢ ጠጠው ኢሉ ጀነራል ሱዋር ኣዳሃብ ዝመርሖ ላዕለዋይ ወታሃደራዊ ኮሚቴ ምስ ሰልፊታት ሰብላዊ ማሕበራትን ብምዝርራብ፡ ሱዳን ንኣደ ዓመት ብቴክኖክራትስ ዝምራሕ ናይ ሓደራ መሰጋገሪ መንግስቲ ክህልዎም ብምስምማዕ ጁዙሊ ዝተባህለ ዶክተር ቀዳማይ ሚኒስትር ኮይኑ ንኣደ ዓመት ከሰጋገሮ ድሕሪኡ ምርጫ ተገይሩ ዝተዓወተ ፓርቲ /ሰልፊ/ መንግስታዊ ስልጣን ክርከብ ተረዳዲኦም።

ድሕሪዚ ሰልፍታት ኣብ ውድድር ኣትዮን ሰልፊ ኡማ ኣብ ባይቶ ዝበዝሐ ድምጺ ረኺቡ ሳዲቕ ኣልማህዲ ቀዳማይ ሚኒስትር ኮይኑ፡ ካልኣት ሰልፍታት'ውን ብዘምጸኡ ድምጺ፡ ፕረሲደንት ሃገር ካብ ሰልፊ ኣልኣት-ሓድ ኣልሙርቃኒ ኮይኑ፡ ሳልሳይ ደረጃ ዝሓዘ እሰላማዊ ሰልፊ ብሓሰን ኣልቱራቢ ዝምራሕን ካልኣት ከም እኒ ማሕበርነታዊ ሰልፊ ሱዳን፡ በዓስ ፓርቲ ወዘተ ዝኣመሰሉ ካኣ ብዝረኸብዎ ድምጺ ተቃውሞቲ ኮይኖም ክቕጽሉ ኮነ።

ከምዚ ኢሉ ናይ ሕብረ-ሰልፋዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ቃልስታት እናተኻየደ እንከሎ፡ ኣብ ደቡብ ሱዳን ድሕሪ ናጽነት ሱዳን ነዊሕ ከይጸንሐ፡ ዕጥቃዊ ቃልሲ ዝጀመረ፡ መጀመርያ ብኣኛኛ ሓደ፡ ድሒሩ ብኣኛኛ ክልተ ዝፈለጥ ዝነበረ ተቃውሞ፡ ብሞኅንነት መንግስቲ ኢትዮጵያ ዝተወሰነ ውሽጣዊ ምምሕዳር እናተሞህሮ ክዕረቅ ዝጸንሐ ድሒሩ፡ ብኤስፐራሽን ዝቕጸለ፡ እናተሞህሮ መጻኢ ቁጠባ ሱዳን እናንቀልቀለ ኣብ ዝመጸሉ ብ1989 ብወታደራዊ ዕልዋ ዑመር ኣልበሽር ብእስላማዊ ሰልፊ ሓሰን ኣልቱራቢ ዝምራሕ ዝነበረ ሰልፊ ተደጊፉ ስልጣን ክሕዝ ክኢሉ።

እዚ ን፫0 ዓመታት ሃብቲ ሃገርን ስልጣንን ኣብ ትሕቲ ቁጽጽሩ ጌይሩ፡ ብሓያል ዝኾነ ወታደራዊ ስለያውን ስርራዓት ኣብ ትሕቲ ምምሕዳር ሸርዒ ብእስላማዊ ኣስተምህሮ ዝተመልመለ መሊሻ /ድፋዕ-ኣልሻዕቢ/ ኣብ ሃገራዊ ኣገልግሎት ዝዋፈር ብምዕጣቕ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ከባቢታት ናይ ሱዳን ብደቡብ፡ ብምብራቕ ብምዕራብ ንዝካየዱ ዕጥቃዊ ቃልስታት ንምጭፍላቕ ክጥቀሙሎም ብምግባር ሃገር ንነዊሕ ጊዜ ብከተናት-ሕድሕድ ክትሕመስ ኮይና። ኣብ ምዕራብ ሱዳን ንናይ ዳርፎር ተቃዋሚ ጀንጃዊድ ብዝበሃሉ ናይ ዓረብ መቐል ዘለዎም ሱዳናውያን ቀቢላታት መሊሻ ብምዕጣቕ ክጥግኡዎምን በዚ ካኣ ብዙሓት ዓድታት ክቃጸላን ቆልዓ-ሰበይቲ ከይተረፉ ብኣሸሓት ክሞቱን ልዕሊ ክልተ ሚልዮን ዝኾኑ ህዝብታት ናይቲ ከባቢ ካብ መረብቶም ክፈናቅሉ ኮይኖም እዮም። እዚ ቅልውላዎት ናይ ሱዳንዚ እናመረመረ ዝኾኑ መኮነናት ኣብ ውሽጢ እቲ ስርዓት ብተደጋጋሚ ዕልዋታት ክገብሩ ፈቲኖም ክዕወቱ ኣይከኣሉን።

ሱዳን በዚ ክትሕመስ ድሕሪ ምጽናሕ እቲ ኣብ ደቡብ ሱዳን ዝተወለዐ ከተናት ድሕሪ ብዙሕ ቃልሲ ብሰላም ከዓርፍ ኣብ ስምምዕ ተበጺሑ ሪፈረንዱም ተገይሩ ደቡብ ሱዳን ብ2011 ርእሳ ዝኾነላት ሃገር ኮነት። እዛ ሓዳሽ ውልደ ሃገር ንባዕላ ዝተፈላለዩ ብሄራትን ብሄረ-ሰባት ቀቢላታትን ዝተፈላለዩ ቋንቋታትን ባህልን ዘዘውትሩ ህዝብታት ዝነበሩዎ፡ ኣቕዲማ ካብ ሱዳን ከይተፈልዩት ብባዕዳዊ መግዛእቲ ኢንግሊዝ፤ ድሕሪ ናጽነት ሱዳን ካኣ ብተበራረይቲ ገዛእቲ ስርዓታት ኣብ ሰሜን ብድሕረትን ድኽነትን ዝተሳቐዩ ህዝብታት ዘለውዎ ሃብታም ባህርያዊ ሃብቲ ናይ ሕርሻ ነዳዲ ወዘተ እትውንን ሃገር እያ። ደቡብ ሱዳን ካብ ሰሜን ድሕሪ ምፍላይ ሱዳን እቲ ኣብ ቁጠባኣ ዓቢ ተራ ዝጸንሐ ነዳዲ ብምስኣና ብሓደ ሸነኹ፡ ብካልእ ሸነኹ ካኣ ብግዕዝይና ዝጠሰጠሰ ስርዓት ምስቲ ኣብ ዝተፈላለዩ ኩርናዓት ናይ ሱዳን ብዕጥቃዊ ቃልሲ ዘገጥሞ ተቃውሞታት ተደማሩ ቁጠባ ሃገር መሬት ክከበጥ ኮይኑ። መነባብር ህዝቢ ካብ ጊዜ ናብ ጊዜ እናኸበረ ከይዱ ባኒን ነዳድን ንምርካብ ተሰሪዕካ ምውዓል ኮይኑ፡ ስራሕ ኣልባነት ተሰፋ-ሕፊሑ፡ ግህሰት ሰብኣዊ መሰላት ጥርዚ በጺሑ፡ ብዘይሕግን ፍርድን ኣብ ቤት-ማእሰርታት ምዱንን ዕለታዊ ተርእዮ ኮይኑ። ብሓጺሩ ሱር ዝሰደደ ግዕዝይና ቀንዲ መለለዩ ናይዚ ምልካዊ ስርዓት ኮይኑ ሱዳን ንምብትታን ዝተሳጠሐት ሃገር ኮነት።

በዚ ካኣ እቲ ህዝቢ ቁጠባዊ ሕቶታት ኣልዒሉ ካብ ከተማ ኣትባራ ዝጀመረ ቀስ ብቐስ ናብ ካልኣት ከተማታት እናለሓመ፡ ናብ ፖለቲካዊ ሕቶ ተሰጋሩ ንመላእ ሃገር ዘጥለቕለቕ ናብ ህዝባዊ ናዕቢታት ማዕበለ። ዑመር ኣልበሽር ነዚ ተቃውሞ እዚ ንምብታን ዘይፈተኖ ኣይነበረን፡ ህዝባዊ ኣኼባታት ከይካየድ ምእጋድን ብጅምላ ምእሳርን ምቕጥቃጥን ምቕታልን ኣካይዱ ጠጠው ከብሎ ኣይካኣለን። ድሕሪ ናይ 4 ወርሒ ዝወሰደ ሰላማዊ ተቃውሞታት ታሕተዎትን ማእከሎትን ኣባላት ሰራዊትን ታሕተዎት ናይ ጸጥታን፡ ኣብ ጎረ ህዝቢ ጠጠው ምስበሉ ዑመር ኣልበሽር ካብ ስልጣን ክወርድ ተገይሩ። ምክትሉ ምክላኸሊ ሚኒስተር ዝነበረ ለተናል ጀነራል ዓወድ እብን ኣልዖፍ ካኣ ብዕልዋ ስልጣን ሓዘ።

ሱዳን ንክልተ ዓመት ብዝጸንሕ ብላዕለዎይ ወታደራዊ ኮሚቴ ዝምራሕ መንግስቲ ክትምራሕ ምዃና ብምግላጽ ሕገ-መንግስቲ ክእገድ ገይሩ። ዝጸንሐ ናይ ካቢኔ-ሚኒስተራት ክብተን ገይሩ፤ ሰለስተ ወርሒ ዝጸንሕ ህጽጽ ናይ ጊዜ ኣዋጅ ብምእዋጅ፡ ናይ ኣየር ክልል ን24 ሰዓታት ዕጽው ክኸውን፤ ብመሬት ዘራኸቡ ደባት ካኣ ንዘይተወሰኑ ጊዜ ዕጽው ክኸውን፤ ምርጫ ኣብ ውሽጢ ክልተ ዓመት ክካየድ፤ ዑመር ኣልበሽር ካኣ ካብ ስልጣኑ ወሪዱ ድሕንነቱ ኣብ ዝተሓለወ ቦታ ክኸውን ከም ዝተገበረ ንህዝቢ ብወግዒ ገለጸ። ፖለቲካዊ እሴታት ክፍትሑ'ውን ተገብረ። ነቲ ኣብ ቅድሚያ ቤት-ጽሕፈት ምክልኻል ዝተኣከበ ሰልፊኛ ህዝቢ ኣብ ገንዘቡ ክምለስ ትእዛዝ ኣመሓላለፈ።

እቲ ንአዋርሕ ኣብ ኅደናታት ወጺኡ ክሳብ ቤተ-መንግስቲ ኣኸቢቡ ከኸይድ ዝጸንሐ ናይ ህዝቢ እምቢትኝነት /ሰቪል ዲሲኦቢደንሰ/ ተቃውሞታት እናገበረ ክኸይድ እዩ ዝወሰነ። ዑመር ኣልበሽር ምውራዱ መጀመርያ ናይ ሓጎስ መግለጺታት ኣብ ኅደናታት ወጺኡ ዝገለጸ ኮይኑ። ቡቲ ናይ ወታሃደራዊ ኮሚቴ ብእብነልዎፍ ዝቐረበ መግለጺ ግን ኣይተአማመን። ብድሕሪ መጋረጃ ኢድ ናይ በዓል ኣልበሽር ኣለዎ ብምባል፡ ንኣርባዕተ ዓመት ዝጸንሕ ብሰቪል ዝምራሕ ግዝያዊ መሰጋገሪ መንግስቲብር ብወታደራት ዝምራሕ ከኸውን የብሉን ኢሉ ተቃውሞኡ ክቐጽል ምዃኑ ብዕሊ ኣፍለጠ።

ብሽፋን ወታደራዊ ዕልዋ እዚ ስርዓት ዕድሙ-ስለጣኑ ከናውሕ እዩ ብዝብል እቲ ተቃውሞ እናሓየለ ምስከደ እብነልዎፍ ካብ ሓላፍነቱ ክወርድ ተገዲዱ። ብጀነራል ቡርሃን ተተኪኡ። ናይ ጸጥታ ሓላፊ ዝነበረ ሳልሕ ጎሽውን ብፍቓዱ ካብ ስልጣኑ ከም ዝወረደ ኣፍለጡ። ዑመር ኣልበሽር ብብልሽውና ተኸሲሱ ናብ ቤት-ፍርዲ ቀሪቡ ጉዳዩ ብቐጻራታት ይቐርብ ኣሎ። ጀነራል ቡርሃን ምስ ናይ ተቃውሞ መራሕቲ ብዛዕባ ከመይነት መሰጋገሪ መንግስቲ ግደ ሰቪላውያንን ወታደራዊ ባይቶን እንታይ ይኸን ኣብ ዝብል ክላዘብ ምዃኑ። በዚ መሰረት ኣብ ልዝብ ብምእታው፡ ኣብ ገለን ብምርድዳእ ኣብ ገለን ካኣ ብምፍልላይ እናተቐረጸ ነዊሕ ግዜ ወሲዱ። ኣብ መጨረሻታ ግን ብሞንጎንጎት ሕብረት ኣፍሪቃን መንግስቲ ኢትዮጵያን ኣብ ስመምዕ ተበጺሑ።

ዕማም ተራ ወታደራዊ ባይቶን ተራ እቲ ነቲ ተቃውሞ ዝመርሕ ሰቪል ማሕበራትን ፖለቲካዊ ተቃውሞቲ ውድባትን፡ ኣብ ከመይነት ምቕም ግዝያዊ መሰጋገሪ መንግስትን ዕማማቱን ብምንጻር ንሰለስተ ዓመት ዝመርሕ ግዝያዊ መሰጋገሪ መንግስቲ ክቐውም ተሰማሚዖም። በዚ መሰረት ካኣ ብመሪሕነት ዶ/ር ዓብደላ ሓምዶክ ቀዳማይ ሚኒስተር ኮይኑ ስርሑ ከሰላስል ጀሚሩ ኣሎ።

እቲ ስምምዕ በዚ ይወዳእምበር እቲ ተቃውሞ ነቲ ኣብ ልዕሊ ሰላማውያን ሰባት፡ ማለት ልዕሊ 70 ዝኾኑ ምወታትን ልዕሊ 200 ዝኾኑ ቁስላትን ብዙሓት ዝተኣሰሩን ዘጋጠመ ጃምላዊ ጭፍጨፋን ብሕብረተ-ሰብ ዓለም ዝተኾነን፡ ኣዋደድትን ፈጸምትን እዚ ገበናትዚ ተጻርዩ ኣብ ቤት-ፍርዲ ክቐርቡ ሓደ ካብ ጠለባት ካብቲ ህዝባዊ ተቃውሞ እዩ። ኣብዚ ንውሕ ዝበለ ግዜ ዝወሰደ ናይ ተቃውሞ ቃልስታትዚ ናይ ወጻኢ ሓይልታት ኣእዳው ገሊኡ ብኣወንታ ገሊኡ ባኣሉታ ዝግለጽ ነቲ ተቃውሞ ከጨውይዎን ናብ ረብሐኦም ከውዕልዎን ብዙሕ ፈተነታት ከጋጥሞም ጸኒሑ እዩ።

እዚ ኣዋርሕ ዝወሰደ ተቃውሞዚ ክሳብ ናይ ሂወት መስዋእቲ ዝተኸፍለሉን ብቐሊሉ ኣብዚ ዘረጋገጸ ዓወት ዝበጽሐ ኣነበረን። ኣብዚ ደረጃ እዚ ከበጽሕ ኣብቲ ሰላማዊ ሰልፊ ዓቢ ኣስተዋጽኦ ዝገበሩ ካብ መላእ ክፍልታት እቲ ሕብረ-ሰብ ዝተሰተፎ ኮይኑ ናይ ደቂ-ኣንስትዮ ተራ ቀሊል ግምት ዝዋሃዕ ኣይነበረን። ደቂ-ኣንስትዮ ቀትርን ለይትን ገሊኦን እንኮላይ ህጻናት ቆልዕተን ሓዘን እናተገርፉን ሕሰሙ-መከራ እናረኣዩን ኣብ ቅድመ ግንባር ኮይነን እዩን ኩሉ-መዳያዊ መስዋእቲ እናኸፈላ ብትብዓትን ጀግንነትን ዝተቐለሰን ዝመርሓን።

ኣብ ከተማታት ዝነበሩ ናይ ንኡሳን ደለብቲ-ሃብቲ ኣካላት፡ ኣብ ርእሲ ከተማ ሱዳን ካርቱም ጥራሕ ዘይኮነሱ፡ ኣብ ናእሽቱ ከተማታትውን ብብመዓልቱ ሰላማዊ ሰልፊ ብምውዳብ ፣ንእኩይ ተግባራት ናይቲ ስርዓት ዘቃልዕ መደረታት እናስምዑ፡ ነቲ ናይ ገጠር ህዝቢውን ኣብ ኅኖም ኣሰሊፎም ኣገዳሲ ተራ ተጻዊቶም። ነጋዶ፡ ተማሃሮ፡ ዝተፈላለዩ ሞያ ዘለዎም ክፍልታት ሕብረተ-ሰብ፡ ብፍላይ ካኣ ናይ ሓካይም ማሕበር ነቲ ተቃውሞ ደገፎም ኣገዳሲ ኣስተዋጽኦ ገይሮም። ኣብ መጨረሻታውን ገለ ናይቲ ገዛኢ ሰልፊ ናይ ዑመር ኣልበሽር ዝነበሩ ኣባላት ምስቲ ናይ ህዝቢ ተቃውሞ ወጊኖም።

ካብ ወታሃደራት ካኣ ብፍላይ መንእሰያት መኮነናት ጽኑዕ መርገጽ ሓዞም ወታሃደር ኣብ ምክልኻል ሃገርን ድሕነት ህዝብን ክዋፈር ኣብ ካምቦታቱ ክምለስን፡ መንግስቲ ብሰቪል ምምሕዳር ክታሓዝ ናቶም ተጽዕኖታት ገይሮም እዮም። ኣብ ዝተፈላለዩ ወጻኢ ሃገራት /ዲያስፖራ/ ተሰዲዶም ዝነበሩ ሱዳናውያን ምስ ናይ ህዝቦም ተቃውሞ ወጊኖም ሰላማዊ ሰልፍታት እናወደቡ፡ ፈታው ሰላምን ደሞክራሲን ሕብረተ-ሰብ ዓለም ደገፉ ክህብ

ድምጽም ከስምዑ ከይተላለሉ ተቃራኒም እየም። አሜሪካ ኢንግሊዝ ኖርወይ ሕቡራት ሃገራት ዓለም፣ እቲ ጉዳይ ብሰላማዊ መንገዲ ክፍታሕ ኣብ ልዕሊቲ ወታሃደራዊ ባይቶ ነናቶም ተጽዕኖታት ገይሮም እየም።

ሕብረት ኣፍሪቃውን “ጉቲ ብዕልዋ ዝመጸ ወታደራዊ ባይቶ ኣፍልጦ ኣይህብን እየ” ኢሉ። ንሱዳን ካብ ኣባልነት ሕብረት ኣፍሪቃ ብምእጋድ ተጽዕኖታት ገይሩ እየ። እዚ ኩሉ ግዳማዊ ድፍኢታትዚ ናቱ ተራ ዝነበሮ ይኹን ዳኣምበር፣ እቲ ወሳኒ ተራስ እቲ ህዝባዊ ታቓውሞ ኣብ እምነታቱ ጸኒዑ ከይተላለለ ንነዊሕ ግዜ ከምቲ ናይ ሜዳ-ኣልታሕሪር ናይ ግብጺ ዝዓይነቱ ጥበብ ናይ ቃልሲ ብምክታል ብምቅላሱን መስዋእቲ ብምክፋሉን እየ ናብ ዓወት ክበጽሕ ዝኸኣለ።

ንሕና ከም ኤርትራውያን ካብዚ ናይ ጎረቤትና ህዝቢ ሱዳን ህዝባዊ ተቓውሞ ተሞኩሮዚ እንታይ ንመሃር? ምስ ጭቡጥ ኩነታትና ብምዝማድ /ብምንጽጻር/ ምርኣዩ ኣገዳሲ እዩ ዝመስለና። እዝን ካብ ተሞኩሮ ቃልሲ ኣልጀርያን እንመሃር ኣብ ዝቕጽል ሕታምና ከነከታትለኩም ኢና።

ናይ ኣንብብቲ ዓምዲ

ክቡራት ኣዳለውቲ መጽሔት ህዝባዊ ደሞክራሲ፣ ኣነ ኣብ ሃገር ሱዳን እየ ዝቕመጥ፣ ኣብዚ ዘለኹም ከተማ ኣንጻርቲ ስርዓት ክካየድ ዝጸንሐ ተቓውሞታት ኣብ ቅድሚ ሃይነይ ዝርእዮ፣ ኣብ ካልእ ከተማታት ዝካየድ ካኣ ብመራኽቢ-ብዙሓን ከዩቋረጽኩ ክከታተሎ ዝጸናሕኩ እየ። ኣብዚ ተቓውሞታትዚ ካብ ዘሐጎሲ ጉዳይ እንተ-ዳኣሃልዮ፣ ሰራዊት ሱዳን ምስ ህዝቡ ወጊኑ ነቲ ቃልሲ ኣብ መዕርፍኡ ክበጽሕ ዝገበሮ ኣስተዋጽኦ እየ። ካብዚ ዘሐጎሲ ቅዱሳዊ ቅንኢዚ ተበጊሰ ካኣ እየ፣ እዛ ሕጽር ዝበለት መልእኽተይ ናብቲ ውጽዕ ክፍልታት “ሰራዊት ምክልኻል ኤርትራ” ኣብ ዓምዲ ደብዳቤታትኩም ብምስፋር ከተመሓላፈሩለይ ብትሕትና እሓትት።

ቅልዕቲ መልእኽቲ ናብ ኣባላት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ፡

ብቐዳምነት ሕውነታዊ ሰላምታይ ይብጸሕኩም። ቀጺለ ካኣ እዛ ሕጽር ዝበለት መልእኽተይ ከመሓላፈልኩም ፍቕዱለይ። እዛ መልእኽቲ እዚኣ ክጽሕፈልኩም ሓቦ ዝሃበኒ እቲ ኣብ ሱዳን ዝረኣኹም ብሓፈሻ፣ ብፍላይ ካኣ ሰራዊት ምክልኻል ሱዳን ዝወሰዶ መርገጽ ስለ ዘሐጎሲ ህዝብና ዘሕልፎ ዘሎ መሪር ሂወት እናዘከርኩ፣ እንታይ ኮይኖም እየም ኣባላት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ኣብ ጎኒ ህዝቦም ጠጠው ኢሎም ንህዝብና ካብዚ ኣትይዎ ዘሎ ጸበባ ከናግፍዎን ንነብሶም ሓራ ክኾኑን ተረጎም ዘይጻወቱ ብዝብል እየ ብርዕይ ኣልዒለ ክሕንጥጥ ዝተደፋፋእኩ።

ህዝቢ ሱዳን ሳላ ሰራዊት ምክልኻል ሱዳን ኣብ ጎኒ ውጽዕ ህዝቦም ጠጠው ስለ ዝበለ ንሳላሳ ዓመታት ክገዝእ ካብ ዝጸንሐ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ዑመር ኣልበሽር ተገላጊሎም ኣብ ጎደና ሰላምን ደሞክራሲን ክምርቡ ጀሚሮም ዘለዉ። ብውልቀ መላኪነት ኢሲያያስ ኣፈወርቂ እትምራሕ ኤርትራ ሃገርና ካኣም ካብ ስርዓት ኣልበሽር ብዝገደደ ጨካን ኣረሚናዊ ስርዓት ህዝብና ንዕሱን ሸሞንተን ዓመታት ኣብ ትሕቲ ምቕሕ እዚ ስርዓትዚ ወዲቐ ሓሳራ-መከርኡ እየ ክርኢ ዝጸንሐን ዝርኢ ዘሎን። ንሰኹም ካኣ ኣካል ናይ ህዝብና ስለ

ዝኾንኩም እቲ ጭቆና ንግዥ-ምውን ብዝኸፍኦ መልክዑ ጎዲእኩም እዩ። ንሱ ካላ ብስም ሃገራዊ አገልግሎት ደረት ኣብ ዘይብሉ ናይ ውትህድርና ሕሱም ሂወት ከርተት ክትብሉ፣ ብጊላዊ ስራሓት ክትማስኑን፣ ኣብ ፈቐዶ ካምቦታት ጀሆ ተታሒዝኩም ኣብ ዘዘወለዎ ዘይፍትሓዊ ዮናት ክትእጎዱ እናገበረኩም፣ ኣደዳ ሞትን ስንክልናን እንዳኸውንኩም ብሰላም ማሕበራዊ ሂወትኩም ክትመርሑ ኣይተግደልኩምን።

ስርዓት ህግደፍ ንዝቐዘመዎ ንጹሃን ዜጋታት ስቪል ይኹኑ ኣባላት ሰራዊት፣ ክሳብ ላዕለዎት ሓለፍቲ ግንባርን መንግስትን ከይተረፈ ኣብ ሲኦላዊ ቤት ማእሰርቱ ዳጉኑም ከሳብ ሕጂ ሃለዎቶም ዘይፍለጥ ብስቓይ ዝሞቱን ዝሰንከሉን ውሑዳት ኣይኮኑን። ህዝብና ኣብ ትሕቲዚ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ብሰላም ናብርኡ ክመርሕ ኣብ ዘይከኣለሉ፣ ብጭቆና ኣብ ዝተበዘበዘሉ ናብ ስደት ከምርሕ ተገዲዱ፣ ኣብ ፎቆዶ ምድረ-ብዳን ባሕርን ክሃልቕ ጸኒሑን ኣሎን። ስርዓት ህግደፍ ምስ ኢትዮጵያ ሰላም ገይሩ ምስ ተባህሉ፣ ህዝብና ኣብ ቁጠባዊ መነባብርኡ ቁሩብዶ ይርህዎ ይኸውን። ንሰኹም ካላ ካብ ግዱድ ዕስክርና ተገላጊልኩም ምስ ስድራ-ቤትኩም ተሓጃቑፍኩም ሰላማዊ ናብራኹምዶ ትመርሑ ዝብል ትጽቢት ዝተገብረሉኡ እንተነበረ ብዙሕ ተሰፋታት ኣየርኣዩን።

በዚ ምክንያት ካላ ስቪል ይኹን ወታሃደሩ ብዝገደደ ናብ ስደት ኣብ ምውሓዝ ዝርከብ ዘሎ። ነዚ ናይ ሰላም ተሰፋኢ ብዝኸፍኦ ክጽልምት ገይሩዎ ዘሎ ካላ፣ እቲ ግዱድ ወታሃደራዊ አገልግሎት ክቕጽል ብምግባር፣ ከሳብ ብዕድመ ዝደፍኡ ወለዲ ብረት ክግጥቁ ብምግዳድ ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ናይ ምብትታን ሓደጋ ኣንጻላይዎም ይርከቡ። ስለዚ ኣባላት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ካበዚ ዝኸፍኦ እንታይ ክትርእዩ ኢኹም ትጽብዩ ዘለኹም? እዚ ስርዓትኪ ንግዥ-ም መንእሰያት ብዋርሳይ፣ ንቐዳሞት ገዳይም ተጋደልቲ ካላ ብስም ይካኣሎ ከርተት ከብልኩም ዝጸንሑን ዘሎን፤ መንእሰያት ብቅኑዕ ውርሻ ክትህጹቡ ቀዳሞት ተጋደልቲ ካላ ቅኑዕ ተሞኩሮ ከውርሱ ዘይኮነስ መሳርሒ እኩይ ዕላማታቲን መናውሒ ዕድሙ-ስልጣኑን ክትኮኑ ዝግለመ ኣዕናዊ መደብ እዩ።

ሎሚ ህዝብና ኣሸንኳይዶ ኣብ ማእቶት ዝዋፈረ መንእሰይ ወለዶ ክርከብስ ቀባሪ እንተረኺቡ ዕድለኛ እዩ ዝበሃለሉ ወቕቲ ተበጺሑ፣ ገጠራት ኤርትራ ብዕድመ ዝደፍኡ ወለዲዮም ብዝተሰውኡ ደቆም እናነበው ኣብ ፎቐዶ ወጸኢ ሃገራት ተሰዲዶም ከርተት ዝብሉ ደቆም ካላ፣ ብናፍቕቶም ብጽሞና ተበሊዖም ብጓሂ ዕለተ-ሞቶም እዮም ዝጸብዩ ዘለው። ስለዚ ንሰኹትኩም ዋርሳይ ይካኣሎ ተባሂልኩም ህዝቢ ዘይብላ ዝባደመት ሃገርዲኹም ክትወርሱ ትጽብዩ ዘለኹም?።

ስርዓት ህግደፍ ከይተወገደ ህዝብና ይኹን ንሰኹም ሰላምን ቅሳነትን ክትረኽቡ ኣይትክእሉን ኢኹም። ክሳብ መዓስ እዩ ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ ብረሃጽኩምን ብደምኩምን እናነገደ ዕድመ ስልጣኑ ኣናዊሑ ብምቕት ክነብር? ንሰኹም ካላ ኣብ ከርፋሕ ናብራ ክትነብሩ? ሓንሳብን ንሓዋሩን ምስ ህዝብኹም ወጊንኩም ካብ ጭቆና ናይዚ ግፍፍዊ ስርዓትኪ ዘይትገላገሉ? እንታይ ኬንኩም ኢኹም ካብ ሰራዊት ምክልኻል ሱዳን ተሞኩሮ ዘይትቐስሙ? ተኸረሚኻ ሞት፣ ኣሳፊሕኻ ሞት ከም ዝባሃል፣ ቀለጢፍኩም ምስ ህዝብኹም ወጊንኩም ነዚ ግፍፍዊ ስርዓትኪ እንተዘይወጊድኩም ዝጸብኩም ዕጫ ምስቲ ስርዓት ተተሓሒዝኻ ንውድቀት ተሳጢሕኻ ተበታቲንኻ ምትራፍ እዩ።

ስለዚ ካላ ነዚ ነቀይነቀይ ዝብል ዘሎ ስርዓት ትንፋስ ክዘርእ ዕድል ክንህቦ የብልናን። ፖለቲካዊ ሓይልታት ኤርትራን “ብይኣል” ዝብል ጭርሖ ተላዒሉ ዘሎ ህዝባዊ ምልዕዳላትን መዓልቲ-መዓልቲ እናሓየለን እናተወደበን ናብ ዝለዓለ ብርኪ ናይ ተቐውሞ ከሰጋገር ጸዕርታት ይገብር ኣሎ እዩ። ናትኩም ግደ እንተተሓዊሱዎ ካላ፣ ኣብ ውሽጢ ዘሎ ህዝብና ተቐውሞኡ ናብ ዝለዓለ ብርኪ ክሰጋገር ኣፍደገ ይኸፍተሉ። ስለዚ ሃዮዞም ኣሕዋተይ ህዝብና ክርህዎ ኩልና ብውሽጥን ብደገን ከምዚ ናይ ሱዳናውያን ጎረባብትና፣ ብሓደ ኢድ ተተሓሒዝና ንላዓል፣ ምድንጓይ ንረብሓና ኣይኮነን። እዚ እንነብረሉ ዘለና ዞባ ብዙሕ ምትሕልላኻትን ናይ ወጸኢ ኢድ ምትእትታዎትን ዘይፍለዮ ዞባ እዩ። ስርዓት ህግደፍ ካላ ኣብዘን ናይ ወጸኢ እኣዳው እዚኣን

ተንጠልጠሉ ብዘረኽቡ ዓስቢዎ ቡብግዚኡ ከም ነፋሒቶ ሕብሩ እናቕያየረ ዝሰርሕ ዘሎ። እዚ ኣብ ግምት ወሲድና ውሽጣዊ ተቃውሞና ክሕይልን ሃገርና ከነድሕንን ብጽንዓትን ተወፋይነትን ንረባረብ።

ክንዕዎት ኢና!
ሓውኹም ኣብራሃ ረዘኻ፣ ካርቱም፣ ሱዳን።

ክቡራት ኣዳለውቲ መጽሔት ህዝባዊ ደሞክራሲ፣ እዛ ሕጽር ዝበለት ጽሕፍተይ ከም ዝኸውን ጌይርኩም ኣብ ዓምዲ ደብዳቤታኩም ከተሰፍሩለይ ብትሕትና እሓትት።

ይአክል ካቢ ናቢዩ?

ግልጽነትን ተሓታትነትን ዘይብሉ ብውልቀ መላኺ ኢሲያስ ኣፈወርቂ ዝምራሕ ስርዓት ህግደፍ፣ ናይ ሰላም ስምምዕ ምስ ኢትዮጵያ ምስ ከተመ፡ ኣብ ናይ ሕጽኖት መድረኽ ኣትዩ ኒዮው ነጆው ጸፋዕፋዕ ኣብ ዝበለሉ ዝነበረ ግዜ ካብ ዘረብኡን ተግባሩን ህዝቢ ኤርትራ ብዙሕ ክዕዘቦን ክኸዕቦን ክኢሉ እዩ። እቲ ቀንዲ ከዛርብ ዝጸንሐ ጠንቂ ናይቲ ንሱ ዝወለዖ ዠናት ኮይኑ ዝጸንሐ ኣብ ምፍታሕ ክንዲ ምቕድዳም፣ ኣብ ብዙሕ ሃውተተ እዩ ኣትዩ። ካብ ሓደ መራሕ ሃገር ዝበሃል ዘይትጽቦዮ ንልኡላውነት ሃገር ኣብ ዋጋ-ዕዳጋ ዘእቱ ኣንፈታት ከቀላቕቆል ኣብ ዝጀመረሉ ብውሽጥን ብደገን ዘሎ ህዝቢ ኤርትራ ኣብቲ ዝተኻየደ ስምምዓት ዘለዎ ትዕዛብትታትን ተቃውሞታትን ኣሰሚዑ እዩ። ብዙሓት ፖለቲካዊ ውድባት ኤርትራውን መርገጻተን ኣነጺረን ኣቕሚጠን እዮን።

እቲ ኣብ ስደት ከርተት ክብል ዝጸንሐን ዘሎን ህዝብና ብሓፈሻ፣ ብፍላይ ካኣ መንእሰይ ወለዶ፣ ንህዝቢ ኤርትራ ጨፍሊቐ ሓዙ ዘሎ ስርዓት ህግደፍ ከይተወገደ ፍታሕ ከም ዘይርከብ ብምግንዛብ፣ ኣብ ጉዳይ ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያንውን እንተኾነ ዝኸተሎ ፖሊሲ ቅንዕና ዘይብሉ ምዃኑ ብምርዳእ፣ “ይአክል” ዝብል ጭርሖ ብምልዒሉ ሰፊሕ ተቃውሞታት ክገብር ዝጸንሐን ዘሎን ብቐዳምነት ከሞገሶ እፎቱ። እዚ ተቃውሞዚ ኣብ ብዙሓት ሃገራትን ከተማታትን እናተቓጸለ ክኸይድ ዝጸንሐን ዘሎን ኮይኑ፣ “ብይአክል” ዝብል ጭርሖ ምልዕዳል ጥራሕ ስርዓት ህግደፍ ክወድቕ ኣይክእልን። ስለ ዘኾነ ካኣ እዚ ምንቅስቓስዚ ሓደ መጥመሪ የድልዮ፣ ንሱ ካኣ ኣብ ነንሕድሕዱ ይኹን፣ ምስ ካልኣት ተቃውሞቲ ሓይልታትን ሰቪካዊ ማሕበራ ሰባትን፣ ኣብ ሓደ ግንባር /ጽላል/ ክጠራነፍ ይህልዎ። በዚ ካኣ መላእ ደምብ ተቃውሞ ኤርትራ ብሓደ ናይ ሓባር ምደብ -ዕዮን ውዳብን፣ ሓባራዊ ኣመራርሓን ብሓደ ኣንፈት ኣብ ኩሉ መዳያት ቃልሲ ተሓባቢርም ክቃለሱ ይህልዎም። እንተዘየለ ተበታቲንካ ዝግበር ቃልሲ ኣድማዕነት የብሉን።

እዚ ምንቅስቓስዚ ከምዚ ኢሉ እንተቐጸሉ ካኣ መጻኢ ዕድሉ እናተዳኸመን እናተላላቸወን ከምቶም ቅደሚ ሕጂ ውልዕ ጥፍእ ኢሎም ዝቐሃሙ ምንቅስቓሳት እዩ ዝኸውን። እቲ ካቢ ናቢዩ ዝብል ኣርእስቲ ክሕዝ ዘገደደኒ ምክንያትውን ብይአክል ዝብል ጭርሖ ዝካየድ ዘሎ ምንቅስቓሳት በዚ ኣብ ላዕሊ ዝጠቐስኩም ቅኑዕ ኣገባብ ቃልሲ ክንግዝ እንተዘይክኢሉ ኣብ ዓወት ክበጽሕ ከም ዘይክእል ስለ ዝተገንዘብኩ እዩ። ዝኾነ ምንቅስቓስ ብቅኑዕ መርሆን ኣካይዳን እንተዘይተመራሐ፣ ካብ ድሑር ወገይ ወገንካ፣ ሃይማኖተይ ሃይማኖትካ፣ ኣውራጃይ ኣውራጃኻ፣ ወድባይ ወድብካ፣ ጉጅለይ ጉጅለኻ ካብ ዝብል ጸቢብ ይኹን ትምክሕታዊ ኣተሓሳስባታት ዘይተናገፈ እንተዳኣ ኮይኑ፣ እቲ ምንቅስቓስ ውሽጣዊ ሓድነቱ ኣደልዒሉ ተርኒዑ ክቃለስ ኣይክእልን እዩ። ብኣንጻሩ ኣብ ነንሕድሕዱ እናተጠራጠረ ናይ ጸላእትን ተጸባእትን ኢድ ተኣታትይዎ ክዳኸም እዩ ዝኸውን። ከምዚ ሕጂ ስርዓት ህግደፍ ነቲ ምንቅስቓስ ናይ ሓደ ወገን እዩ እናበለ መቐቐሉ ክሃርሞ ናይ ዝኣልሞ ዘሎ ሸርሕታት ግዳይ እዩ ዝኸውን።

አብ አወዳድብኡ ይኹን አመራርሕኡ ብቕዓት ማእከሉ ገይሩ ክሰርሐ ዘለዎ ይኹን ዳኣምበር፡ ጭቡጥ ንቕሓት ሕብረተ-ሰብና አብ ጸብጸብ ብምእታው ማሕበራዊ ምልኣት ክህልዎ ምግባር የድሊ። እዚ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ሓደስትን ነባራትን ደቂ-አንስትዮን ደቂ-ተባዕትዮን፡ መንእሰያትን ዓበይትን፡ አባላት ውድባትን ዘይውድባትን ወዘተ እናተባሃላ ክመቓቓል የብሉን። እዚ ናይ ህዝባዊ ምልዕዓላት ተቓውሞዚ ብዘይኣፈላላይ ንኩሉ ክፍልታት ሕብረተ-ሰብና ሓቕፋ ክቃለስ እዩ ዝህልዎ፤ አግላሊ ክኸውን የብሉን። ካልእ አገዳሲ ጉዳይ፡ አብዚ ናይ ይኣክል ምንቅስቓሳት እዚ ብዙሕ ጽቡቕ ነገራት'ኳ እንተሃለዎ አብ ገለገለ ዝጽውዑ መድረኻት ግን እቲ ተላዒሉ ክዘረበሉ ዘለዎ ዛዕባ አብ ክንዲ አብ እዋናዊ ጉዳይ እቲ ስርዓት እነውድቕሉ መደባትን ትልምታትን ምዝራብ፡ ንሕጂ ብቀጥታ አብ ዘይሕዙና ምናልባት ናይ ርሑቕ መደባት ክኾኑ ዝክእሉ፡ ደመበ ተቓውሞ ነብሱ ምስ ሰርዐ ክዘረበሎም ዝክእሉ ጉዳያት እናተላዕሉ ንናህሪ ናይዚ ምንቅስቓስዚ ከደብዝዎ ይረኣ።

ስለዚ ሓደራ ክብሎ ዝደሊ አብ እዋናዊ ከሰመማምዑና አብ ዝክእሉ ጉዳያት አብ ከመይነት ምርግጋጽ ውሽጣዊ ሓድነት ደምበ ተቓውሞናን፡ ጸረ ስርዓት ህግደፍ ክንክተሎ ዘለና አገባብ ቃልሰን፡ ድሕሪ ውድቀት ስርዓት ህግደፍ ዝቐውም መሰጋገሪ መንግስትን ወዘተ አብ ዝብሉ ዛዕባታት ትኹረት ሂብና ንላዘብ። ስለዚ ደገመ ከተሓሳስቦ ዝደሊ እዚ ታሕትን ላዕልን ሸበድብድ ዝብል ዘሎ ጽጋተኛ ስርዓት'ዚ ትንፋስ ከይመለስ እንከሎ፡ ውሽጣዊ ሓድነትና ኣረጋገጽና ተቐላጢፍና ክንውግዶ ንረባረብ። ዲክታቶርያዊ ስርዓት ህግደፍ ብቓልሲ ህዝብና ክውገድ እዩ።

በራኽ መዓሾ፡
ካብ መደበር ስደተኛታት ሸገራብ፡ ሱዳን፡

ወግዳዊ ደኅንነት ይጠይቅ!